

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Nemci zavzeli Tarnov v Galiciji in Lomzo na severu Na zapadu huda bitka - Nemci napravili protinapad

London, 8. sept. c. Semkaj so prispele s poljskega bojišča vesti, da so nemške čete na severu zasedle Lomzo, na jugovzhodu od Krakova pa mesto Tarnov v Galiciji.

Tarnov je okoli 100 km dalje zapadno od Krakova na železniški progi proti Lwowu, zavzete Lomze pa pomeni, da na severu nemška armada ne prodira na Varšavo samo skozi Mlavo in Ciechanow, ampak tudi vzporedno od vzhoda skozi Lomzo, odkoder je Varšava zdaj ogrožena tudi s severovzhoda.

London 8. sept. c. Londonski listi objavljajo poročila z zapadne fronte. Pravi, da so se v Posarju razvile hude borbe med francoskimi in nemškimi oddelki med Maginotovo in Siegfriedovo

črto. Francoske čete so lahko napredovale. Francoski napad je podpiralo nad 70 tankov francoske vojske.

Nemške čete pa so nato prešle v protinapad. Bitka je še v polnem teku.

Nemci zasedli Ravo Varšava se hrabro brani

Berlin, 8. sept. c. Nemške čete so zasedle danes Ravo, ki je 60 km od Varšave.

Varšava, 8. sept. c. Poljsko vojno poveljstvo poroča, da so poljska letala snoči zopet bombardirala Berlin.

Snoči so nemška letala osmerkrat zaporedoma bombardirala Varšavo. Metali so tudi letake na mestno prebivalstvo.

Včeraj so poljski protiletalski topovi sestrelili 35 nemških letal.

delke. Prav tako je povabil tudi žene, da naj na svoj način podpirajo obrambo mesta in sodelujejo pri vseh pomožnih organizacijah.

Budimpešta, 8. sept. b. Radijska postaja v Lvovu je sporočila ponoči večkrat proglas generalnega štaba, glasom katerega se vsi rezervisti pozivajo, da se takoj prijavijo v vojašnicah.

London, 8. sept. b. Nemški listi so objavili, da je poljski zunanji minister Beck na poti v London. Poljski poslanik v Londonu vse te govorice demantira.

V štirih smeri proti Varšavi

Berlin, 8. sept. Strategični namen vrhovnega vodstva nemških armad na Poljskem se izraža v prodiranju treh nemških armad proti Varšavi in sicer 1. od severa, to je iz vzhodne Prusije, iz katere prodira nemška armada na cesti, ki vodi skozi Mlavo in Ciechanow, ki sta že v nemških rokah, tako da stoji Nemci na tem oddelku bojišča 50 km pred Varšavo. 2. Prodiranje Nemcev z jugovzhoda gre skozi Censtohovo, Radomsk in Piotrkov, kjer je treba Nemcem zavzeti samo Lodz, od koder imajo do Varšave kakih 100 km. 3. Tretja nemška armada prodira od juga skozi Krakovo in Kjelce, ki so že zavzeta, na Radomsk. Tudi tukaj so nemške čete oddaljene od Varšave kakih 100 km. Če se Nemcem posreči zavzeti Varšavo, kjer se bo prihodnji teden vršila glavna bitka, bi bilo od Poljske odrezano

vse ozemlje zapadno od Visle. (Najnovejše poročilo pove, da Nemci prodirajo tudi s severovzhoda proti Lomzo.)

Proglas Skladkovskega

Stockholm, 8. septembra. AA. DNB: Po vestih, ki so sem prispele iz Varšave, je varšavska radio postaja ustavila včeraj oddajo, ker so bili aparati zaradi bombardiranja težko poškodovani. Včeraj niso delale tudi postaje v Lvovu, Vilni in Baranovicih. Železniški promet med Varšavo in Vilno je prekinjen, ker je poškodovana železniška proga.

Poljski predsednik vlade Skladkowski je objavil včeraj v varšavskem tisku obvestilo, v katerem med drugim pravi: »Državljan! Vlada poljske republike je prisiljena zapustiti Varšavo. Ona se bo gotovo vrnila, ko bo vojna končana!«

Nemško poročilo: Nemci vkorakali v Varšavo

Berlin, 8. septembra. c. DNB je sporočil ob 19, da je prejel od nemškega vrhovnega poveljstva obvestilo, da so nemške čete na oklopnih avtomobilih ob 17.15 vkorakale v Varšavo.

To vest je treba sprejeti z veliko rezervno, ker je edina — Op. ur.

Poljaki se v redu umikajo na novo črto

Varšava, 8. sept. c. Glavnina poljske vojske se sedaj zbira na fronti, ki se imenuje »fronta petih rek«. Poljske čete se zbirajo severno in južno od Varšave, da bi se tam uprle nemškim divizijam.

Poljske čete se sedaj silno bore okoli Lodza in 80 km jugozapadno od Varšave. Lahko se reče, da se bore za vsako ped zemlje. Vse dosedanje borbe so imele za cilj, da bi dovolile ostalim poljskim četam, da se zbere na novih postojankah. Vse pa se razvija po načrtu, ki ga je določil glavni štab poljske vojske.

Poljske čete se umikajo iz Poznanjskega. Uiti morajo, da jih ne bi v kleščah ujele nemške motorizirane divizije z dveh strani. Čete se iz Poznanjskega umikajo v popolnem redu in rušijo vse za seboj.

Dosedaj pa Poljska ni izgubila preveč tiste industrije, ki je potrebna za obrambo. V zadnjih petih letih je namreč poljska vlada prestavila vso glavno industrijo v sredino Poljske.

Glavna značilnost je ta, da se poljske čete v redu umikajo v ključnih točkah in neprestano napadajo nemške bombnike, ki se porušili mnogo mostov, zato so poljske čete hitro morale

zgraditi sasilne mostove. Sicer pa so odlične lastnosti poljskih pontonirjev znane.

Poljska se bo postavila v bran ob Bugu

Lodz pred padcem

Rim, 8. septembra. AA. Stefani: Posebni dopisniki italijanskih listov poročajo s poljsko-nemškega bojišča, da Nemci hitro napredujejo proti ciljem, katere je odredilo vrhovno poveljstvo, da si se ceste slabe in maloštevilne ter mostovi porušeni. Dopisnik »Messaggero« pravi, da se poljske čete umikajo proti črti Varšava-Lublin, in da se bodo še enkrat poskušile odločno upreti Nemcem ob Bugu, navzlic temu, da sta vlada in prebivalstvo zapustili Varšavo. Veliko število prebivalstva Lodza, ki se po mnenju dopisnika nahaja pred padcem, prihaja v Varšavo, kjer se že sliši grmenje nemških topov. V Radomu in Lublinu je prebivalstvo pripravljeno za evakuacijo proti vzhodu.

Varšava v nevarnosti

Ukrajinci se pripravljajo, da proglašajo svojo republiko

Rim, 8. sept. b. Potek nemških vojnih operacij na vzhodnem bojišču zavzema vedno hitrejši tempo. Nemci so prepričani, da bodo še v teku današnjega dne zasedli Varšavo. Nemške čete operirajo s vseh strani z največjo naglico ter onemogočajo Poljakom vsako koncentracijo, ki naj bi zadržala napredovanje. Operacije nemške vojske v teku prvega tedna predstavljajo nepobiten vojni uspeh, ki je končal za Nemce z razmeroma zelo majhnimi žrtvami, kajti doslej je bil odpor Poljakov vedno zelo slab in so se umikali na strategične črte okrog Varšave, kjer nameravajo dati hujši odpor. Morala pri poljskem prebivalstvu je prišla po časi padati in zmedo povečujejo še tisoči in tisoči beguncev, ki se naglo umikajo z armado vred izra reke Buga v zaledje.

Ako bi se nemške čete približale ukrajinskim naseljem, od katerih so oddaljeni komaj par sto kilometrov, bodo Ukrajinci bržkone tako kakor pred 20. leti proklamirali zapadno ukrajinsko republiko, ker hočejo preprečiti, da bi Ukrajina padla pod Sovjetsko Rusijo.

Kako sta Berlin in Moskva uredila ukrajinsko vprašanje, ne ve nihče in so vsa ugibanja o tem prazna.

Berlin, 8. septembra. AA. DNB: Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi, da so nemške čete prekoračile severovzhodno od Varšave reko Narev pri Pultusku in Eosšanu. V pokrajini Poz-

nani so nemške čete zasedle več okrajev na severu in na jugu. Pri teh hitrih in velikih uspehih so sodelovale letalske sile na odličnem način. Njihovi napadi so bili naperjeni v glavnem proti poljskim četam, ki se umikajo. Večkrat so letalske sile sodelovale pri odločilnih borbah. Posrečilo se jim je razbiti kolone, ki so marširale ter porušiti mostove ter prehode preko rek ter tako onemogočiti umik sovražnika. Poizkusi sovražnika ustaviti nemške čete so ostali brezuspešni. Mostovi preko Visle, južno od Varšave, kakor tudi vse ulice v Varšavi, so zatrpane z vojaškimi kolonami. Varšava se hitro evakuirala. Nad poljskim ozemljem sta bili sestreljeni dve nemški letali, eno pa pogrešajo. Niti v toku včerajšnjega dneva ni bilo zračnih napadov na nemško ozemlje. V severnem in vzhodnem morju so edine vojne mornarice iskale mine. Male edince, ki iščejo mine, so začele streljati na neko poljsko obalsko baterijo, ki je odgovorila isto tako s strelji, toda ni zadela. Četrta poljska podmornica je uničena.

Varšava, 8. septembra. c. Varšavski radio je še ob 17.30, to je ob 16.30 srednjeevropskega časa objavil vest, da je bil mestni župan Stefan Starzinski imenovan za poveljnika mestne obrambe.

Kmalu nato je sam Starzinski govoril po radiu in sporočil, da so letala zopet pravkar bombardirala Varšavo. Sporočil je, da je prevzel obrambo mesta in poziva vse moške, ki se niso bili mobilizirani, da naj se takoj prijavijo v obrambne od-

Na zapadni fronti se razvija huda bitka

London, 8. septembra. Na zapadni fronti se počasi razvija ljuta bitka. Hud topniški ogenj je osredotočen na glavni del Siegfriedove črte. Francoski in angleški bombniki pa to črto neprestano obsipavajo s težkimi bombami. Nemški generalni štab stalno pošilja okrepiteve ter je pričakovati, da se bo že prihodnje dni razvila večja borba. Tudi nemško topništvo je od včeraj opoldne podvojilo svojo delavnost. Nemške letalske sile so prav tako stopile v akcijo, zlasti na področju Saarbrückna, Thionvillea in Lauterburga. Angleško letalstvo je izvršilo več poletov nad sovražno ozemlje in bombardiralo zlasti področja okoli Reni in Moselli.

Berlin, 8. septembra. b. Uradno potrjujejo, da je evakuirano vse prebivalstvo obmejnega področja na zapadnem bojišču.

Pariz, 8. septembra. b. Poluradno potrjujejo, da so Francozi prodrli na nekaterih točkah do 18 km globoko v Nemčijo ter zavzeli nekaj važnih nemških postojank.

Pariz, 8. sept. b. Francoska in angleška armada sta v borbi z Nemci na fronti, široki 90 milj. Po francoskih poročilih so francoske čete odrezale sovražni sektor potem, ko so prodrle skozi gozdno področje Karlsbrun. Iz poročila vojnega ministrstva sledi, da Nemci naj pošiljajo okrepiteve na utrdbi Kiegriedove črte. Iz tega sklepajo, da se bo tudi na zahodu v najkrajšem času razvila huda bitka. Vrhovno poveljstvo uradno

poroča, da je Velika Britanija poslala na Maginotovo črto veliko število britanskih čet. Prav tako je francosko vojno poveljstvo dobilo poročilo o močni koncentraciji nemških sil na zahodnem bojišču. Francoske čete so prodrle zahodno od nemškega industrijskega mesta Saarbrückna 7-9 milj v globino. Borbe se vodijo v coni, široki 12 milj.

Pariz, 8. septembra. AA. Havas: Poročilo št. 9 z dne 8. septembra zjutraj se glasi: Izvedli smo lokalna napredovanja spremenljivega pomena ter zboljšali s tem občutno naše napredovanje na gotovih točkah.

Angleško poročilo o bitki v Posarju

London, 8. sept. c. Dopisniki londonskih listov poročajo s francoske fronte, da je zdaj v Posarju v teku zelo huda bitka. Obe strani sta vrgli v borbo zelo številne in močne oddelke. Na francoski strani se bore 70 tonski tanki.

Nemški protinapad pa je zmanjšal prodiranje francoskih čet, ki pa kljub temu lahko ugotovijo, da so dosegli nekaj krajevnih uspehov. Lahko se reče, da je nastopanje francoskih čet zmagovito.

Prav tako poročajo isti dopisniki, da je nemško poveljstvo moralo s poljske fronte na zapad poslati več divizij.

Italija mirno čaka

Rim, 8. septembra. Slejkoprej se iz pisanja italijanskega tiska ne da razbrati, kaj misli Italija v bodočnosti storiti. Najbolj opazen je bil članek v »Popolo d'Italia«, ki je bil navdihnen od najmerodajnejše strani. V tem članku je med drugim rečeno, da »italijanski narod čaka bodočih dogodkov s puško ob nogi, vedno pripravljen, da izpolni povelje svojega vodje. S čudovitim mirom je Italija sprejela vest, da sta se Anglija in Francija odločili za skok v temo. Dočim je italijanski narod z zaničljivim smehom sprejel vest, da je v angleško vlado vstopil Eden, največji sovražnik Italije, občuduje svojo nemško zaveznico, ki je sklenila za vsako ceno braniti svojo pravdo. Chamberlain je izjavil, da bi rad doživel dan, ko bo vspostavljena nova osvobodena Evropa. Mi mu iskreno želimo, da bi se dolgo živel. Nekaj pa je jasno, da namreč Italija pri vpostavitvi in osvobo-

ditvi Evrope ne bo manjkala in da ta Evropa ne bo več slonela na kakšnem drugem Versaillesu.

Rim, 8. sept. b. Italijanski tisk poroča, da je bil danes angleški veleposlanik v Rimu lord Percy Lorraine ponovno sprejet od zunanjega ministra grofa Ciana.

Rim, 8. sept. c. Mussolini je danes sprejel maršala Badoglia.

Nemška podmornica potopila angleški parnik

Berlin, 8. sept. c. Danes je nemška podmornica potopila angleški tovorni parnik »Olygroof«, ki je s Kube vozil sladkor v Anglijo. Nosilnost parnika je znašala 4060 ton.

Poveljnik nemške podmornice je opozoril posadko, da bo parnik potopil in so se vsi pravčasno izkrcali v rešilne čolne. Nato je poveljnik nemške podmornice angleškim mornarjem v rešilnih čolnih razdelil kompas in daljnogleda, nato pa z rdečimi raketami opozarjal mimo vozeče tuje parnike na posadko v čolnih.

Tako je ameriški parnik »Georges Washington« lahko našel vso posadko in jo rešil. Kapitanu ameriškega parnika je posadka ponovila, da je res, da je poveljnik nemške podmornice tako postopal z njimi. Kmalu nato je tudi Reuter objavil, da je resnična vest o postopanju nemške podmornice.

Nemški parnik zadel v morsko mino

Stockholm, 8. sept. c. Južno od Švedske obale je zletel v zrak nemški parnik »Bismarck«, ki je naletel na mine, ki so jih položili Nemci sami.

Zagrebska vremenska napoved. V... jasno.

Anglija se boji za Poljsko Izjavlja, da bo zdaj šla do konca

London, 8. septembra. c. Današnji londonski listi pišejo o položaju Poljske po prvem tednu sovražnosti. Vodični angleški list »Times« piše, da se je Anglija odločila za vojsko na strani Poljske, ker hoče preprečiti napadalne vojne v bodoče. List meni, da bo Nemčija na vsak način po prvih odločilnih uspehih na poljski fronti skušala skleniti ločen mir s Poljsko.

Takega miru pa Anglija ne bo nikdar priznala, kajti Poljska mora dobiti nazaj vse svoje ozemlje. Tudi če Poljska klone, se bo Anglija borila naprej za načela, za katera je šla v vojno.

»Manchester Guardian« objavlja uvodnik, v katerem tudi piše o posebnem miru, ki se bo mogoče sklenil med Nemčijo in poljsko vlado, ki bi jo nemška vojska

imenovala v Varšavi. Tak poseben mir med Nemčijo in Poljsko bi bil konec Poljske. Po miru na vzhodu bi najbrž na pomlad imela še hujšo vojno na zapadu.

Delavski list »Daily Herald« objavlja uvodnik, v katerem pravi, da se je Anglija sedaj odločila iti do konca. Anglija se bo borila do odločilne zmage, ker mora zmagati.

Politični zapiski

»Obzora«, JNS in druge srbske stranke

Zagrebaški »Obzor« se v zadnji številki od 7. t. m. peča s stališčem srbskih strank do sporazuma ter pravi med drugim: »Srbske stranke so se že izrekle o sporazumu ter je v tem pogledu položaj jasn. Edino le JNS se še ni končno odločila, vendar se iz včerajšnje izjave izvršnega odbora razvidi, da se njeno stališče sklada s stališčem radikalov in demokratov, da namreč načelno odobrava sporazum, vendar pa ne načina. Izvršni odbor JNS poleg tega misli, da bi bilo že sedaj treba končno omejiti področje banovine Hrvatske, da bi pri končni ureditvi ne bilo težav in pretresov. Hrvatska javnost bi bila to gotovo pozdravila. Če pa se končni obseg banovine Hrvatske že ni sedaj določil, to nikakor ni opravičen vzrok, da sedaj JNS zavzema negativno stališče do podpisane sporazuma. V sporočilu izvršnega odbora JNS je tudi navedeno, da člen 116. ustave, po katerem so bile izvršene dosedanje spremembe, določa, da mora sklenjene ukrepe naknadno odobriti še narodno predstavništvo. Zato izvršni odbor JNS zahteva, da se izvedejo volitve po novem demokratskem zakonu. Hrvatska javnost se s tem gotovo strinja. Vsekakor je ta evolucija JNS, nekoč vsedržavne stranke, ki je bila monopolizirala vse javno in strankarsko življenje, znamenje faša. Treba je pribiti, da danes ni nobene važnejše srbske stranke, ki ne bi zahtevala demokratizacije javnega življenja. Edina izjema je g. Ljotić s svojim Zborom. Ta je za neke vrste združeno državo, kakršne ni nikjer drugje na svetu. Ker so na hrvatski in slovenski strani že prej bili odločno za demokratizacijo javnega življenja, bi tedaj nič ne oviralo, da bi se demokratski red takoj uvedel. Edina ovira bi mogel biti razvoj obnih dogodkov...« Nato zagrebaški »Obzor« obravnava razmere v posameznih srbskih strankah. Glede radikalov pravi, da si obe krili prizadevata, da bi se radikali iz JRZ in iz opozicije znova združili. O demokratih pravi, da zunaj Srbije nikdar niso bili številno zastopani. Za časa avtoritarnega režima so bili med vsemi srbskimi strankami najbližji HSS. Njihov neuspeh pa je, da ne znajo med ljudstvom dobiti večje zaslombe, ker so preveč teoretični, premalo politični, ki premalo zahajajo med ljudstvo. Večkrat so pokazali, da ne znajo izrabiti ugodnega položaja. Na koncu govori list spet o JNS, o kateri pravi: »Kaj bo nazadnje z JNS, je še prezgodaj govoriti. Ta stranka ima večje število pristašev v nekaterih krajih Srbije, vzhodne Bosne in v Sloveniji. Vendar je vse to v glavnem odvisno od osebnega vpliva posameznih prvakov JNS. Vsekakor bo JNS morala z drugimi srbskimi strankami vred temeljito revidirati svoj program, če bo hotela upoštevati nastali položaj. To je tem bolj potrebno, ker je novi položaj dejansko postavljen na idejo treh narodov, kar je v nasprotju s programom JNS in drugih srbskih strank.«

Črna gora ter sporazum med Srbi in Hrvati

List »Zetec«, ki izhaja v Podgorici, je prinesel tale članek: »Sporazumi« je zažagljena enakopravnost ne le Hrvatov, temveč tudi vsem drugim banovinam in delom, ki sestavljajo državno skupnost, ker je s posebno uredbo o razširjenju predpisov, ki veljajo za banovino Hrvatsko, omogočeno tudi drugim banovinam dobiti vse tiste kompetence in pravice, katere so dane Hrvatski banovini, le da je v teh banovinah izražena želja po tem. In če v novi vladi Cvetković-Maček Črna gora ni zastopana, kar nam ne more biti prav, to vendarle ne more zmanjšati naše ljubezni do državne skupnosti, ter ne more zmanjšati naše iskrenosti v sprejemanju tega sporazuma. In prav zato, ker vidi v njem pogoj in jamstvo za enakopravnost svojega naroda, za neodvisnost ter napredek vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v slobodni ter neodvisni Jugoslaviji, Črna gora pozdravlja ta narodni sporazum.«

Muslimani v banovini Hrvatske

»Hrvatski Dnevnik« od 8. t. m. prinaša članek, kjer pravi, da Hrvati v svoji banovini ne bodo delali krivic Srbom. Nato pa pravi: V Hrvatski je prišlo večje število muslimanov. Verjetno je, da se bo to število pri končni ureditvi še povečalo. Gotovo pa je, da bodo muslimani na Hrvatskem uživali ne le versko enakopravnost, ampak da bodo z njimi prav tako postopali kakor s Hrvati katoličani. To velja za muslimanskega kmeta in tudi za muslimansko inteligenco.

Bokeljci in sporazum

Organizacija HSS v Dubrovniku je imela slavnostno sejo, ko je bil Dubrovnik priključen k banovini Hrvatski. K tej slavnosti so prišli tudi Bokeljci. »Hrvatski Glasnik«, ki poroča o tej slavnosti, dodaje: »Treba je bilo le videti Bokelje, ko so odhajali iz Dubrovnika s solznimi očmi nazaj v zelsko banovino. Gledali in poljubljali so hrvatske zastave na mestnem obzidju ter na obširnem poslopju. Dubrovnik jih je tedaj najtopleje spremljal in desettisoč so z dolгим in burnim ploskom in metanjem cvetja pozdravili bokeljske Hrvate, ki prihajajo časa, ko se snidejo z drugimi brati Hrvati iz Hrvatske.«

Judje v banovini Hrvatski

»Hrvatski Dnevnik« prinaša številke o Židih po ljudskem štetju iz leta 1931. Številke so tele: V krajih, ki sedaj sestavljajo Hrvatsko, od tega tistega leta vsega skupaj 21.505 Judov. Od tega jih je bilo v prejšnji savski banovini 19.575, v prejšnji primorski banovini jih je bilo 578, v 8 okrajih, ki so bili iz drugih banovin, sedaj priključen Hrvatski, pa jih je bilo 1352. V banski in dalmatinski Hrvatski so največ Judje-askenazi, v okrajih Bosne in Hercegovine pa so Judje-sefardi (španski Judje). »Hrvatski Dnevnik« naglašja, da je število Judov na Hrvatskem od zadnjega štetja znatno naraslo, zlasti je zadnja leta, ko so se Judje izseljevali iz nekaterih drugih držav. Zanimivo je, da Judov v Dalmaciji na delžni skoraj ni bilo, ker je bilo največ Judov v Splitu, kjer jih je bilo 303, in v Mostarju, kjer jih je bilo 137. Na vso drugo Dalmacijo in del Hercegovine pa je prišlo le 138 Judov. Mnogo je okrajev, kjer ni niti enega Judo. V banski Hrvatski pa je največ Judov po mestih. Tako je leta 1931. bilo v Zagrebu 8702 Judo, v Osijeku 2445, v Čakovcu 539, v mestu Bjelovarju 360, v Brodu 462, v Vinokovcih 647, v Karlovcu 347, v Djakovu 329. V Bosni je bilo največ Judov v okraju Travnik, kjer so jih našli 344.

Vojaški položaj do 7. t. m. Čemu Rusija mobilizira?

Dosedanji potek vojaških operacij na Poljskem kaže jasno sliko, da so se Nemci napram poljski armadi poslužili preizkušene manevra dvostranskega obkoljevanja ali klešt. To taktiko je nemškemu vrhovnemu vodstvu tako rekoč kar sama vsilila izredno ugodna strateška meja napram Poljski, ki omogoča obkroženje poljskih armad s severa in juga. Razvoj bojev kaže, da se je Nemcem njih manever popolnoma posrečil. Med boji, ki pa niso največjega obsega, se poljska armada že teden dni umika proti vzhodu, pri čemer je morala prepustiti sovražniku najbolj industrijske, najlepše in gospodarsko najvišje sloje poljske pokrajine. Poljska vojska bo sedaj skušala zavzeti postojanke, ki bi bile varnejše pred obkolitvijo, kakor pa so bile one, ki so potekale ob državni meji. Kje se bo zgodilo in ali so jim bo sploh posrečilo ustaviti prodirajočo nemško armado, ni mogoče vedeti. Po dosedanjih poročilih sodeč, se poljska armada še vedno v redu umika. O kakem katastrofalnem umiku še ni mogoče govoriti. Nemci navajajo 25.000 ujetnikov, iz česar bi se dalo sklepati, da se je večini poljskih čet vendar posrečilo umakniti se

pravočasno iz koridorja. Vprašanje je seveda, če se bodo mogle pravočasno umakniti tudi one poljske čete, ki stojijo na Poznanškem.

Kar se tiče vojnih poročil obeh vojujočih se taborov, je javnost napravila že izkušnje, da jih je treba sprejemati z največjo opreznostjo. Ta poročila so, kar je povsem razumljivo, prikrojena za propagando ali imajo tudi namen, da zavedejo nasprotnika. Zato jih je treba čitati previdno. To velja za vsa poročila o vojaških uspehih na suhem, na vodi in v zraku. Iz španske državljanske vojne na primer vemo, da sta oba tabora poročala o tolikanem številu sestreljenih letal, kakor jih na španskem nikdar ni bilo. V resnici pa letale le redko kdaj more točno ugotoviti rezultat svojega bombardiranja.

Pozornost vzbuja mobilizacija sovjetske armade, ki se zbira na ruskih zahodnih mejah. Moskva govori dvoumno kakor vrag, ki hoče zapeljivati. Sedaj še ni jasno, čemu naj eluži ogromno zbiranje sovjetskih čemud.

Najvažnejša poljska industrija v nemških rokah

Naglo napredovanje nemške armade je spravilo Poljsko ob njeno najvažnejšo industrijsko ozemlje, to so Katowice, Mysłowice, Dąbrowa, Sosnowice, Gornice in Bedzin. V teh krajih je bila namreč osredotočena poljska težka industrija, ki je proizvajala potrebščine za armado, posebno puške, municijo, oklepe, letala, avtomobile, lahke in težke tanke, motorje, lokomotive in železniške vozove. Kar je ostalo orožnih tovarn v še nezasedenem delu Poljske, bodo mogle delati samo še nekaj tednov, ker jim bo zmanjkalo surovin in polproduktov (ako jih Poljski ne bo dobavljala Sovjetska Rusija in Švedska).

Z nemško okupacijo je Poljska zgubila tudi 95% svojega premoženega bogastva. Če zavzamemo Nemci vso krakovsko vojvodino, Poljska sploh ne bo več imela premoaga. V nemških rokah je tudi vsa poljska produkcija svinec in cinka, to je 108.000 ton na leto, kar pomeni celokupno proizvodnjo Poljske v tej panogi.

V od Nemcev zasedenem ozemlju je tudi 50% vseh tovarn, ki proizvajajo železo, ki je za oboroževalno panogo velikega pomena, zlasti zaradi bencola in drugih olj.

Če bodo nemške čete zasedle Jaslo, kateremu so že blizu, pridejo v posest 118.000 letne produkcije petroleja, to je 24% celokupne poljske petrolejske produkcije. Zaradi tega je razumljivo, da bo nemško armadno vodstvo skušalo čimprej zasedeti vso Galicijo.

Osebnostne novice

Belgrad, 9. septembra. V imenu Nj. Vel. kralja je z ukazom kr. namestnikov na predlog predsednika vlade odlikovan z redom Jugoslovanske krone V. stopnje Albin Perhavec, šef postaje Lesce-Bied.

Belgrajske vesti

Belgrad, 8. septembra. m. V Petrovaradinu je umrl general Aleksander Vuković.

Belgrad, 8. septembra. m. Tretji mednarodni slavistični kongres, ki bi moral biti v Belgradu od 18. do 25. septembra, je odpovedan.

Juniorski dvoboj Maraton (Zagreb) : Planina 37 : 66

Zagreb, 8. septembra.

Danes je bil tukaj na igrišču Concordie važen dvoboj med juniorskim zastopstvom Planine iz Ljubljane ter zagrebškim Maratonom. Čeprav so Slovenci prišli brez Dolinarja (tek na 100 m) in Mauserja (met kopja) so vseeno osvojili vsa prva mesta, razen v teknu na 1000 m. Kljub pomanjkanju sodnikov se je dvoboj dovolj hitro razvijal. V vsaki disciplini so nastopili po trije atleti za vsak klub. Po dva najboljša sta se nato štela za dvoboj. Ocenjevali so po točkah. Prvo mesto 5 točk, drugo 3, tretje 2 in četrti mesto 1 točka.

Rezultati:
Tek na 80 m z zaprekami: 1. Gunde B. (Planina) 9; 2. Klinar Tone (PI) 9,3; 3. Marčelja (Maraton) 9,4; 4. Vitatović; točke: Planina 8, Maraton 3.

Met diska: 1. Merala (PI) 41,40; 2. Rus (PI) 34,58; 3. Gubanović (M) 33,41; 4. Velček; točke: Planina 16, Maraton 6.

Tek na 100 m: 1. Černe (PI) 11,4; 2. Urbič (M) 11,5; 3. Mravlje (PI) 11,7; 4. Vitatović; točke: Planina 23, Maraton 10.

Met kroglice: 1. Merala (PI) 14,28; 2. Klinar T. 13,21; 3. Gubanović (M) 12,16; 4. Vitatović; točke: Planina 31, Maraton 13.

Skok v višino: 1. Zgalin (PI) 178; 2. Lebinger (PI) 173; 3. Telisman (M) 163; 4. Marčelja; točke: Planina 39, Maraton 16.

Met kopja: 1. Černe (PI) 45,50; 2. Urbančič (PI) 42,40; 3. Velček (M) 40,05; 4. Marčelja; točke: Planina 47, Maraton 19.

Tek na 1000 m: 1. Vardija (M) 2,46; 2. Potočnik (PI) 2,46,2; 3. Velček (M); točke: Planina 50, Maraton 26.

Skok v daljavo: 1. Gunde (PI) 617; 2. Urbič (M) 616; 3. Vitatović 577; 4. Klinar T. 570; točke: Planina 56, Maraton 31.

Štabela 4x100 m: 1. Planina 46,8; 2. Maraton 47,2.

Končno stanje točk: Planina 66, Maraton 37. Odličnim juniorskim Planinci k njihovu uspehu iskreno čestitamo! Le tako naprej!

Japonska politika je jasna

Anglija mora žrtvovati Čankajška

Tokio, 8. sept. Japonski tisk piše danes, da je politika Japonske popolnoma jasna. Ona ne gre v sedanjem trenutku za ničemer drugim, kakor da likvidira kitajsko vprašanje, ki mora biti kmalu rešeno. Japonski ministri predsednik Abe je sicer izjavil, da se Japonska ne bo vmešala v sedanjo vojno, katere ji ni nič mar, a tem pa ni rečeno, da se ne bi Japonska opredelila, če bi bilo treba, pozneje, za eno ali drugo izmed obeh strank, če bi jo kdo skušal ovirati v njenih namelih v Aziji. Med Anglijo in Japonsko je še vedno odprto vprašanje Tjencina in vprašanje Čankajška.

Bilo bi dobro, če bi evropske velesile pretrgale vse zveze s Čankajškom, ker je od tega zelo odvisno, kako se bodo razvili odnosaji med Japonsko in evropskimi velesilami.

Ravnateljstvo za prehrano prebivalstva

Belgrad, 8. sept. m. Kmetijski minister dr. Čubrilovič je danes dopoldne sprejel v kabinetu domače časnike ter jim podal krajsko izjavo o ustanovitvi ravnateljstva za prehrano in preskrbo prebivalstva s življenjskimi potrebščinami. Minister dr. Čubrilovič je poudaril med drugim, da je bila na sročni seji ministrskega sveta sprejeta uredba z zakonsko močjo o ustanovitvi ravnateljstva za prehrano prebivalstva. Namen ravnateljstva, ki se s to uredbo ustanovi, je v tem, da se v mirni dobi bavi z vprašanjem prehrane prebivalstva. Za časa vojne bi pa ravnateljstvo za prehrano prevzelo važno nalogo in tako organizirati prehrano celokupnemu prebivalstvu in vojni sili. Uredba je dobila sročni obvezni moč ter se bo ravnateljstvo ustanovilo takoj. Ravnateljstvo bo imelo vsi oddelki in to: oddelke za statistiko, oddelke za prehrano ljudstva in živine, oddelke za trgovino in industrijo, oddelke za delovne moči in oddelke za proučevanje in preizkušanje. S to pozitivno ustanovo za naš narod bo vsa narodna obramba stopila na varnejši teren. Kmetijski minister je dalje izjavil, da je bila seja ekonomsko-gospodarskega odbora ministrov, na kateri je odbor razpravljati tudi o goljufijah, ki se javljajo pri nakupovanju pšenice. Nekateri prekupevalci skušajo ceno pšenice od 150—165 din znižati v svoje spekulativne namene. Prihodnje dni bo izdanih v tem pogledu več ukrepov, tako da bodo vse goljufije v bodoče izključene. Prav tako je gospodarski odbor ministrov sprejel več ukrepov, da se letošnja izvrstna sadna letina ne bo prodajala pod ceno. Zato se bo predvsem omogočila večja poraba doma. Kupec in prodajalec se bosta oprostil gotovih trošarinskih in prevzojnih carin. Prav tako je izdano dovoljenje, da se bo iz sliv lahko kuhalo močno žganje, več kakor 45 odstotkov. Poštna tarifa za zabojke do 5 kg se bo znižala na ceno do 1 din za kilogram. Vsi ti ukrepi bodo izdani prihodnje dni. Dr. Čubrilovič je ugotovil, da so to prav lepi uspehi sedanje vlade na gospodarskem polju.

Ukaz o pomiloženju

Belgrad, 8. septembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije so kr. namestniki na predlog finančnega ministra in na osnovi čl. 130 ustave sklenili, da se prekine vsaki nadaljni postopek, ter oprostito vse izrečene kazni, v kolikor niso izvršene, ter njihove posledice kakor tudi da se ukine izterjevanje neplačanih taks za preiskavo in sodbo (zakon o takсах, tar. št. 229) glede sledečih kaznivih dejanj, storjenih do vključno 26. avgusta 1939: 1. po § 101 odst. 1, toč. 1, 2, 12 in 13, po § 102 toč. 1, 2, 3, 4, 5 in 8 ter po § 103 zakona o državnih monopolih; 2. po čl. 145, 149, 158, 159, in pripombe 1 k čl. 166 carinskega zakona ter po čl. 58, 60 in 61 carinsko-pomorskega pravilnika, v kolikor višina denarne kazni ne presega 10.000 din, s tem da zaplemba blaga po čl. 146 car. zakona ostane v veljavi; 3. po čl. 71 zakona o državnih trošarinah zaradi proizvodnje žganja in škroba in moke ter podobnega materiala. Ako bi pomilovanje ponovilo enako delovanje, se bo nadaljevalo postopanje odnosno izvršila izrečena kazen tudi za pomilošena dejanja v primeru, da od 26. avgusta 1939 niso potekla tri leta.

Odlikovani časniki

Belgrad, 8. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so na predlog ministrskega sveta odlikovani:

z redom Belega orla V. stopnje: Bogdanović Boško, vršilec dolžnosti Centralnega presbira; Horvat dr. Josip, ravnatelj »Jutarnje lista«; Jakovljevič dr. Ilija, ravnatelj »Hrvatskega dnevnika«; Božović dr. Vukota, referent Centralnega presbira; Bajloni Anton, industrialec, Belgrad.

Z redom Jugoslovanske krone III. stopnje: Sokolić dr. Branko, predsednik Jugoslovanskega novinarskega združenja; Djordje Perić, ravnatelj Agencije Avale; Ribnikar Vladislav, ravnatelj »Politike«; Ahčin dr. Ivan, glavni urednik »Slovenca«; Mihovilevič Ivo, ravnatelj »Novosti«; dr. Majkenec Rudolf, urednik »Obzora«; Brajević Vinko, ravnatelj »Nove Dobere«.

Z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje: Tomić Radenko, sodnik »Pravde«; Dimić Krunoslav, referent Centralnega presbira; Krivošić Velimir, dopisnik Centralnega presbira; Jevtić dr. Pavle, dopisnik Centralnega presbira; Pavle Grubišić, dopisnik Centralnega presbira; Vučetić Mato, dopisnik CP; Berce dr. Alojzij, referent CP; Orežović Manojlo, glavni urednik Agencije Avale; Lalić Vlado, urednik AA; Andjelković Vukasin, urednik AA; Bekević Petar, urednik AA; Todorović Djordje, šef oddelka AA; Atanacković Lazar, ravnatelj »Danac«; Soklič Josip, novinar.

Z redom jugoslovanske krone V. stopnje: Jakonić Mihajlo, tajnik CP; Majec Josip, dopisnik CP; Jovanović Nenad, tajnik CP.

Z redom sv. Save 3. stopnje: Malinar Ivo, ravnatelj »Jugoslovanskega Lloydca«; Sokić Damjan, lastnik in ravnatelj »Pravde«; Cermak Ljudevit, ravnatelj »Jugoslovanskega lista«; Sahinagić-Meho, ravnatelj »Pravde«; Grdijević Radmilko, ravnatelj »Jugoslovanske pošte«; Dimić dr. Velimir, šef publicističnega oddelka centralnega presbira; Mladenović dr. Miloš, šef oddelka za radiofonijo centralnega presbira; Hrvoje Macanović, glavni urednik »Novosti«; Kostić Grgur, glavni urednik »Vremena«; Kremenar Franc, urednik »Slovenca«; Krošelj Joško, urednik »Slovenca«; Kosić Josip, urednik »Domoljubca«; Brašić Miloš, urednik »Vremena«; Pilčić Gabro, urednik »Jutarnje lista«; Golubić Zvonko, urednik »Jutarnje lista«; Majer Vladimir, urednik »Zagrebaškega lista«; Mitrović Zivan, sodnik »Politike«; Popović Milivoj, sodnik »Politike«; Militar Trivo, novinar.

Z redom sv. Save 4. stopnje: Gloznarić Mirko, urednik »Hrvatskega dnevnika«; Javornik Mirko, urednik »Slovenskega doma«; Djordjević Spasoje, sodnik »Pravde«; Antonijević Vojislav, lektor centralnega presbira; Radulović dr. Miloš, referent centralnega presbira; Zajičić Božidar, lektor centralnega presbira; Todorović dr. Mihajlo, lektor centralnega presbira; Drinjaković Veljko, dopisnik centralnega presbira; Djokić Srđja, dopisnik centralnega presbira; Stasić Branko, dopisnik centralnega presbira; Mijanović Vladimir, urednik agencije Avale; Šarić Miljenko, sodnik agencije Avale; Djordjević Zivorad, urednik »Vremena«.

Z redom sv. Save 5. stopnje: Manević Todor, urednik »Južne Srbije«; Jovanović Zivko, urednik centralnega presbira; Milosavljević Stevan, urednik centralnega presbira; Ostojić Uroš, urednik centralnega presbira;

Z redom jugoslovanske krone 4. stopnje: Ivančević Miroslav, urednik »Samoprave«;

Z redom jugoslovanske krone 5. stopnje: Šalić Alfonz, novinar iz Belgrada.

Slovensko čebelarstvo - naš ponos

Ljubljana, 8. sept. Kmetijska razstava na ljubljanskem velesejmu ima v paviljonu G poseben poseben oddelek našemu čebelarstvu, katerega je obdelal že Janša leta 1772. V tej panogi smo Slovenci res lepo napredovali, kar jasno dokazuje tudi razstava. Posebej pa moramo omeniti, da se kranjska čebela izvaža zaradi odličnih lastnosti v vse dele sveta in da prekaša po rodovitnosti, odpornosti, pridnosti in krotkosti vse druge čebelne pasme.

Najrazličnejše vrste medu in voska

Prav zaradi tega je precejšen del razstave posvečen plemenski reji in selekciji. Banske uprava, ki upošteva važnost domorodne kranjske čebele, je tudi že ustanovila tri rejske središča, ki so v Bohinjski Bistrici, v Dovjem-Mojstrani in v Salški dolini. Način uvedbe rejskih središč je edinstven. Omogoča pa res uspešno selekcijo. Na razstavi so vsi najrazličnejši predmeti, potrebni za plemensko rejo, tako prašilčki, ehramčki itd. Razstavljena je tudi prašina postaja v zmanjšanem obsegu. Takih imamo v naravi že sedem v rejskih središčih. Nadalje kaže razstava velikanski pomen čebelarstva za sadjarstvo. V tej panogi čebela opravlja nad vse pomembno delo, ko z opraševanjem cvetja sadnega drevja omogočajo

sadjarstvu mnogo večje donose. Zanimiv je oddelek, ki prikazuje trgovino z živimi čebelami. Izvoznik Jan Strgar iz Biten pri Boh. Bistrici razstavlja zanimive dokaze, kako daleč po svetu se izvažajo slovenske čebele v originalnih starih kranjskih panjih kot poštni paket. V pravem času odposlane romajo tako čebele mesece in mesece in pridejo žive in zdrave na Kitajsko, Japonsko in v Avstralijo. — Poseben oddelek je posvečen medu in vosku. Tam je obdelana predelava voska, razstavljene so stroji, potrebni za obdelavo voska. Voska letno producira slovensko čebelarstvo štiri vagoni, s smotno organizacijo pa bi mogli vredniti do produkcije na šest vagonov. Prav tam so razstavljene vsi stroji za pridobivanje in predelovanje medu, slovenski standardni panj in Zinderšičev panj, ki je posebno primeren za čebelarjenje na med. Prav tako je nazorno prikazan postanek voska in medu. Zanimiv je opazovalni panj, v katerem sleherni lahko pod steklom opazuje živahno vrvenje čebel. Razstavljene so tudi tipične vrste slovenskega medu; tako planinski, akacijev, travniški in hojev med. Povprečno pridelamo v Sloveniji na leto 70 do 150 vagonov medu, ki je vreden 10 do 20 milij. din.

V posebnem oddelku razstavlja Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani, ki je vneto sodelovalo pri razstavi. Poleg medu in voska razstavlja vse čebelarstvo stroje, orodje, pridelke, izdelke, medice in medeno pecivo. To društvo je najstarejša slovenska strokovna organizacija, saj segajo njeni početki že v leto 1870. Vsa razstava je lepo pripravljena in kaže uresničeno stremeljenj častnega predsednika SCD in bivšega poverjenika za kmetijstvo, prošta A. Kalana, ki je takoj ob ustanovitvi svobodne Jugoslavije postavil slovensko čebelarstvo na tisto mesto, ki mu pripada. Razstava sama deloma obravnava tudi zgodovinski razvoj in so prav zanimive originalne kranjske končnice, med katerimi je bila najstarejša naslikana že leta 1747. Razstavljen je tudi model voza za vožnjo čebel na pašo. Tudi ta voz so poznali Slovenci že pred 150 leti. Tako se nam na majhnem prostoru, saj je bila razstava zaradi tesnega prostora izpeljana v majšem obsegu, kakor je bilo nameravano, predstavlja slovensko čebelarstvo, ki je nadvse važna panoga v našem gospodarstvu in ki je prav gotovo v največje veselje vsem tistim, ki radi pasejo muhe.

Prašilčki na čebelarški razstavi

Model starega kranjskega kmečkega čebelnjaka

Odlikovanja

Belgrad, 8. septembra. V imenu Nj. Vel. kraja iz ukazom kraljevskih namestnikov so bili na predlog notranjega ministra odlikovani:

Z redom Belega orla V. stopnje: dr. Stanko Majcen, pomočnik bana, dr. Josip Hubad, načelnik upravnega oddelka banske uprave, dr. Vilko Pfeifer, načelnik splošnega oddelka banske uprave, dr. Josip Hacin, odvetnik, vsi v Ljubljani.

Z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje: dr. Zobeč Ivan, okr. načelnik v Celju, Ivan Milač, okr. načelnik v Crnomlju, dr. Karel Tekavčič, okr. načelnik v Laškem, Franc Maršič, okr. načelnik Ljubljana okolica, dr. Anton Farčnik, okr. načelnik v Ljutomeru, dr. Janko Šiška, okr. načelnik v Mariboru — levi breg, dr. Lovro Hacin, upravni policije v Ljubljani, dr. Franc Ogrin, banski svetnik v Ljubljani, Miroslav Senekovič, banski inšpektor v Ljubljani, Stanko Novak, banski svetnik dravske banovine, Josip Zmrc, katehet v Trbovljah, Joža Barle, magistratni nadsvetnik v Mariboru, dr. Anton Dolar, profesor v pokloju v Mariboru.

Z redom Sv. Save IV. stopnje: Anton Krajšek, okr. načelnik v Brežicah, dr. Josip Tomšič, okr. načelnik v Krškem, Leopold Eiletz, okr. načelnik v Mariboru desni breg, dr. Franc Bratina, okr. načelnik v Murski Soboti, dr. Ivo Vrečar, okr. načelnik v Radovljici, Ivan Bavdek, okr. načelnik v Konjicah, Stanko Kos, predstojnik mestne policije v Mariboru, Vid Pavlič, župnik v Remniku.

Z redom Jugoslovanske krone V. stopnje: Törnär Stefan, predstojnik mestne policije v Celju, Jakob Počkal, podnačelnik okraja Ljubljana okolica, Bogomir Dev, podnačelnik v Litiji, Andrej Bizjak, podnačelnik radovljanskega okraja, Jos. Malenšek, učitelj v Mariboru, Janko Tomšič, višji policijski nadzornik v Mariboru, Franc Artič, višji žel. kontrolor v Mariboru.

Z redom Sv. Save V. stopnje: Miloš Gabrijan, okr. načelnik v Dol. Lendavi, Franc Znidaršič, tajnik na banski upravi, Ivan Donaj, šef glavne pisarne banske uprave, Zadnikar Josip, glavni arhivar banske uprave, Franc Kocijan, upravni pisarniški uradnik banske uprave, Franc Pleničar, upr. pol. uradnik banske uprave, Ivan Svab, upr. pol. uradnik banske uprave, Edvin Pleničar, upr. pol. uradnik banske uprave, Franc Veber, upr. pisarniški uradnik banske uprave, Martin Bizjak, glavni arhivar banske uprave, Franc Kac, posestnik v Slov. Bistrici, Ivan Petek, župan v Framu, dr. Jernej Černe, zdravnik v Slov. Bistrici, Joža Petron, šolski upravitelj pri Sv. Boltenku na Pohorju, Franc Šparl, posestnik v Jarenini, Rokar Roman, župan pri Sv. Juriju v Slov. goricah, Rozman Peter, tajnik ZZZ v Mariboru, Legar Janez, župan v Tišini, Hudošek Ludovik, župan občine Petanji, Zadravec Peter, inženir in član banskega sveta v Ormožu, Peter Maležič, notar in član banskega sveta v Ptuj, Jakob Tumpel, župan pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, Vinko Anton, župan pri Sv. Vidu pri Ptuj, Smolčnik Ivan, član banskega sveta iz Slovenjega Grada; Novak Marko, zasebni uradnik in član banskega sveta iz Šoštanja, Jama Jakob posestnik iz Mi-

Težak položaj našega parobrodništva

Zaradi vojne v Evropi so se naši parniki svobodno plombe znašli v težkem položaju. Poleg tega, da so mnoge države prepovedale izvoz, nekatere pa celo tudi uvoz, je mnogo parnikov, ki so že natočeni, pa ne morejo odpluti zaradi nevarnega položaja na Sredozemskem morju. Včeraj smo poročali, da so angleške pomorske oblasti zaplenile jugoslovanske parnike v Gibraltarju, ki ji vozil v Nemčijo baukait. Precej naših parnikov je raztresenih po raznih pristaniščih na zapadu Evrope, tako v Rotterdamu, Lisabonu itd. Tudi naša industrija, ki dobavlja surovine iz prekomorskih krajev, se je znašla v hudem položaju. Zaradi prepovedi izvoza antracita, ki ga potrebujejo cementne tovarne in ki se uvažuje iz Maroka, bodo morale cementne tovarne kmalu delo ustaviti. Parnik »Antun«, ki bi imel pripeljati iz Maroka večjo množino antracita v Dalmacijo, so francoske pomorske oblasti zadržale. — Kakor smo že poročali, je edino promet z italijanskimi pristanišči spet upostavljen.

Zavetišča proti zračnim napadom v Zagrebu

V Zagrebu so te dni dovršili načrt za graditev zavetišč proti zračnim napadom. Zagrebški mestni odbor za zaščito civilnega prebivalstva, njegov ožji odbor ter še posebej izbrani delovni odbor zasedajo vsak dan do 4 ure in sprejemajo poslednje sklepe o načrtu zgraditve zavetišč, v kateri bi se v primeru zračnih napadov zaščitilo zagrebško civilno prebivalstvo. Izdelan je že načrt, kjer bi se zgradila zavetišča in rovi. Posebni odbori se brigajo za nabavo potrebnega gradbenega materiala. Vse to je že pripravljeno, zdaj je na vrsti še glavno vprašanje, namreč vprašanje kreditov, s katerimi bi se vse to uresničilo. Pričakujejo, da bodo priskočila na pomoč država, banovina in mestna občina.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 9. septembra: Peter Klaver, spoznavalec. Serafina.

Nedelja, 10. septembra: 15. pobinkoština nedelja. Nikolaj Tol., spoznavalec; Pulherija, cesarica.

— Trgovsko učilišče ROBIDA s pravico javnosti, LJUBLJANA, Trnovska ulica 15, usposablja mlade ljudi po sodobnih metodah in individualnem pouku za samostojne trgovce in prvostopne pisarniške moči. Vpisovanje vsak dan, tudi v nedeljo: Trnovska ulica 15.

— Nesrečni radijski naročniki. Svetovna vojna, ki je izbruhnila, je močno odjeknila tudi v etru, kar zlasti občutijo številni radijski naročniki, ki so bili navajeni na večer se sprehajati po lestvici radijskega aparata od postaje do postaje. V radijskih postajah večine držav, zlasti pa vseh tistih, ki so stopile v vojno, je nastopil popolnoma drug red. Tiskani programi, ki jih imamo že v rokah, ne držijo nič več. Mnoge postaje v Nemčiji služijo samo še navodilom in vojaškim odredbam, druge oddajajo po potrebi enoten program, ki pa je čisto prekinjen z navodili, govori in informacijami. Isto velja za angleške in francoske postaje. Le nekatere države so nekako ohranile stari način oddaj, vendar se tudi tem pozna, da so zaradi vojne deloma spremenile program. Luksemburg pa je celo ukinil radijska poročila. Tudi naš list, ki je redno prinašal programe tujih in domačih postaj, mora zaradi tega prosiiti za opravičilo, če bodo njegove napovedi netočne. Priobčujemo samo programe, kakršne prejema, in nismo krivi, če potem ne drže.

— Klub slov. kat. akad. starejšinstva v Belgradu ima svoj redni sestanek 14. septembra t. l. ob pol 9 zvečer v prostorih Prosvetnega društva, Vojvode Milenka 46. Poroča tovariš dr. Dobrošek o notranji ustavno-pravni ureditvi banovine Slovenije. Zaradi velike važnosti stvari so vabljeni poleg rednih članov kluba tudi vsi drugi starejšini, ki bi se morda slučajno nahajali v prestolnici.

— Sattnerjev frančiškanski zbor priredi dne 10. t. m. v župni cerkvi v Zireh ob 3 pop. koncert skladateljev Sattner-Jobst. Zbor je eden najboljših v Sloveniji. Sestavljen je iz odličnih pevki in pevcev. Zbor vodi kapelnik ljubljanske opere G. Neiffat, ki je znan kot odlični interpret. Zirovi se zelo pripravljajo na ta koncert, saj bomo slišali skladbe svojega domačina G. Jobsta, obenem pa tudi skladbe največjega slovenskega cerkvenega skladatelja p. H. Sattnerja.

— Smrtna nesreča pri požaru. V četrtek zvečer je posestnikov sin, 14 letni Milan Kirin iz Nevelj pri Kamniku šel spat na gospodarsko poslopje svoje domačije. Vzel je s seboj svečo in knjigo, ker je hotel se brati. Ob goreči sveči pa je zaspal. Nepravilnost se je strašno maščevala. Sveča je dogorela in od malega plamenčka je nastal požar, ki je v kratkem času zajel vse gospodarsko poslopje. Milan se je zbudil šele, ko je bilo vse gospodarsko poslopje že v plamenu in ko so že domači zapazili, da gori in ga klicali. Dim ga je najbrž omamilo. Tako so ga rešili iz gorečega poslopja že vsega opečenega. Gospodarsko poslopje je pogorelo. Opečenega Ivana so takoj naložili na voz in ga prepeljali v Ljubljano, kjer so ga sprejeli ob pol treh jutraj v bolnišnico. Opekline pa so bile tako hude, da je bila vsaka zdravniška pomoč zastoj in je Milan izdihnil že ob pol 8 jutraj.

— Opozorjam Vas na priložnostni nakup pisalnih strojev Continental. Glej »Male oglase«!

— Parfum ohrani svojo vonjavo, ako negujete telo s SANOPEDOM! Sicer pa se pomeša s neprijetnim duhom po potu in smrdi! Glavna zaloga za SANOPED: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Tunjice imajo gasilski dom. V Tunjicah so preteklo nedeljo izročili božjemu varetvu novi gasilski dom. K tej slovesnosti se je zbralo vse, domači in okoliški prebivalstvo, prišlo pa je tudi mnogo gasilcev iz Kamnika. Slovenski cerkveni obred blagoslovitve je izvršil kanonik Matej Rihar iz Kamnika, ki je nato v lepem govoru poudarjal vzvišene naloge gasilstva v njegovem človekoljubnem stremeljenju pomagati svojemu bližnjemu. Po-

ZA SIGURNO IN DOBRO HOJO, SAMO

PALMA
PODPETNIKI

tem je govoril župni podstarešina Tomo Homar, ki je pohvalil vneto tunjskih gasilcev, da so si že v polletni dobi delovanja postavili tako ličen in prostoren dom. Po končani slovesnosti se je razvila pristna planinska zabava. Novi gasilski dom v Tunjicah stoji na desni strani ceste proti Senturški gori, nedaleč od gostilne Grkman. Tunjčani so komaj pred pol leta ustanovili gasilno društvo, pa so si že postavili prostoren dom, v katerem je spravljena ročna brigalna. V Tunjicah, ki so raztresene po bližnjih gričih, je gasilno društvo nadvse potrebno, ker so pogosti požari povzročili že ogromno škodo revnemu prebivalstvu. Najhujiši je bil požar, ki je pred par leti razdelal streho pri zvoniku in kupoli elovite cerkve sv. Ane.

— Z motorjem se je oparil enoletni Anton Kern, sin šoferja v Trzinu. Je hudo opečen po rokah in nogah. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

— Pri saprtju motnjah, v prebavi vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Frans-Josef« grenčice.

Po državi

• Pomanjkanje sena se občuti v Slavoniji. Zaradi slabih vremenskih razmer je bil letošnje leto pridelek sena v podravski Slavoniji zelo slab, tako da premnogi gospodarji ne bodo imeli dovolj sena, da bi prehranili svojo živino čez zimo, kaj šele, da bi ga prodajali. Zlasti je bila slaba druga košnja (otava), ki je bila tako malenkostna, da mnogi kmetje sploh niso kosili, ker se ni izplačalo. Ze sedaj se opaža veliko povpraševanje po senu in mu je cena zelo poskočila.

• Sedemletni deček je prišel pod avto v Zagrebu. Šel je čez Maksimirskega ulico, v tem pa je privozil z desne strani avto, ki se mu deček ni mogel pravočasno umakniti. Prišel je pod kolesa avtomobila, ki so mu prizadela tako hude poškodbe, da se v bolnišnici bori s smrtjo.

• Neroden položaj šibeniške bolnišnice. Šibeniška bolnišnica se je znašla v zelo neprijetnem položaju. Šibeniški trgovci, ki so doslej dobavljali bolnišnici živežne potrebščine, so z dobavo prenehali, ker so morali že dolgo časa dati na kredit in je dolgovana vsota že preselila milijon dinarjev. Med šibeniškim prebivalstvom je to izzvalo veliko nezadovoljstvo. Zda je v bolnišnici okrog 500 bolnikov, ki se bodo morali vsi podvreči stradalni kuri, ako šibeniški mesarji in trgovci ne spremenijo svojega sklepa, odnosno, ako se v pravem času ne najde kredit, ki bi trgovce zadovoljil.

• Pomemben izum ponarejevalca denarja. Petrinjsko okrajno sodišče je nedavno obsodilo na dve leti in pol ječe Ivana Soviča, in sicer zaradi ponarejanja kovancev. Sovič je mehanik-samouk, ki se že leta bavi z raznimi izumi. Tako jem med drugim izumil bicikelj, s katerim je mogoče premagati z lahkoto zelo hudo strmino. Da bi ta svoj izum še bolj izpopolnil, je prišel ponarejati dvajsetake. Pri tem pa ni uspel in so ga kmalu vtaknili za zapabe. Sovič pa se še v zaporu bavi z raznimi izumi. Zda dovršuje izum, ki ga bodo ponarejevalci kovancev gotovo sprejeli z mešanimi občutki. Sovič pravi, da je skonstruiral zabojček, s pomočjo katerega bo mogoče za vsak kovanec ugotoviti, ali je pravi ali ponarejen. Novec je treba vtakniti v zabojček in ako bo ponarejen, ga bo pero vrglo ven, dočim bo pravi denar ostal v zabojčku. Princip izuma drži izumitelj v strogi tajnosti.

• Po 22 din kilogram so začeli prodajati sladkor nekateri trgovci v Travniku v Bosni, kljub temu, da je bila cena sladkorja na debelo za malenkost nižnja. Oblasti so ukrenile potrebne korake.

Anekdota

Znani francoski pisatelj komedij Moliere je ležal bolan, vendar ni hotel poklicati zdravnika. Naposled mu je poslal zdravnika neki prijatelj. Sluga je Moliere naznanil prihod zdravnika. »Zdravnik?« je Moliere začudeno vprašal. »Recite, da sem bolan in da ne morem nikogar sprejeti.«

„SOFRA“ pregledne kartoteke. Pisalni stroji, štipilje za signiranje. Signirna barva i. dr.

„SOFRA“ Maribor, Gregorčičeva ul. 24

Svoj 100 rojstni dan

je preživel v zdravju in veselju kmet Mato Habjančič v vasi Semovcu pri Vražedini. Jubilar je bil rojen 18. septembra 1840 in se spominja burnega leta 1848, dalje vojske v Italiji, Rusiji, Bosni itd. Tamkajšnji župnik jebral na starčev rojstni dan zanj av. maso ter ga med njo obhajal. Po masi pa ga je počel il v župnišče. Starček je silno vesel ter je neprenehoma pripovedoval zgodbe iz svojega življenja. Na koncu je dejal: »Zdaj mi ne bi bilo več hudo umreti, ko smo dobili svojo Hrvatsko banovino!«

KINO SLOGA tel. 27-38

Samo še danes!

Ob 16., 19. in 21. uri

Zrtev spovedne molčečnosti

Globoka in pretresljiva filmska drama o vzvišenosti in pozitivnosti duhovniškega poklica.

po znanem J.

Spielmannovom

romanu.

Gospodarstvo

Proučevanje in organizacija poljedelstva v svrhu prehrane

Belgrad, 8. sept. AA. Na osnovi § 113. fin. zakona za leto 1939-40 je z namenom, urediti in olajšati gospodarske razmere v državi, po predpisih čl. 7, 12 in 18 zakona o državnih obrambi ministrski svet na predlog poljedelskega ministra predpisal uredbo z zakonsko močjo o ustanovitvi direkcije za proučevanje in organizacijo poljedelstva v svrhu prehrane.

Cl. 1. Pri poljedelskem ministru se ustanovi direkcija za proučevanje in organizacijo poljedelstva v svrhu prehrane. V pristojnost te direkcije spada: vsa poljedelska statistika, izdelava načrta za prehrano prebivalstva, ter ukrepi za izvajanje tega načrta, kakor tudi mobilizacijska služba, v kolikor se nanaša na ministrstvo poljedelstva in njegove ustanove.

Cl. 2. Direkcija se deli na pet oddelkov, in to: 1. oddelke za statistiko, 2. oddelke za človeško in živalsko hrano, 3. oddelke za poljedelsko industrijo, 4. oddelke za delovno moč, 5. oddelke za proučevanje in preiskovanje. Oddelki se delijo na oddelke, katerih število in delokrog ter naziv bo odredil poljedelski minister s svojim sklepom. Isto velja za njihovo združitve ali ukinitve.

Cl. 3. V pristojnost posameznih oddelkov spadajo: 1. v pristojnost oddelka za statistiko spadajo: 1. poljedelska statistika in obveščevalna služba, 2. zbiranje podatkov o gibanju cen človeške in živalske hrane ter ostalih potreb poljedelstva na domačih in tujih trgih, ter obveščanje ljudstva o teh cenah.

II. V pristojnost oddelka za človeško in živalsko hrano spadajo: 1. zbiranje, urejevanje in proučevanje podatkov o potrošnji ljudske in živalske hrane v posrednih krajih države, proučevanje stvarnih potreb prehrane, kakor tudi določitev prispevkov in primanjkljajev ljudske in živalske hrane v posrednih upravnih enotah ter vsej državi, določitev potrebnih obrokov človeške in živalske hrane v državi v mirnem in vojnem času, ter izvajanje ukrepov za izvrševanje tega načrta v primeru potrebe, posebno ukrepe za zbiranje in delitev hrane; 2. skrb in izdelava načrtov za zavarovanje poljedelskih ustanov in podjetij pred zračnimi napadi, izvajanje ukrepov proti zlohotnemu uničevanju žetve, zalog hrane in drugih potrebščin za poljedelsko proizvodnjo; 3. izvrševanje odredb uredbe o rezervah hrane, vrhovno nadzorstvo nad skladišči hrane in skladišči sredstev, potrebnih za poljedelsko proizvodnjo z ozirom na potrebe države v izrednih prilikah.

III. V pristojnost oddelka za poljedelsko industrijo spadajo sledeči posli: 1. evidenca o vseh organizacijah, ustanovah in podjetjih, ki se bavijo s proizvodnjo, predelavo in trgovino človeške in živalske hrane, sprejemanje te hrane za proizvodnjo in naloge po potrebah državne obrambe, skrb o sodelovanju glede vseh vprašanj proizvodnje, razdelitve in potrošnje človeške in živalske hrane, kakor tudi sodelovanje glede vseh teh vprašanj z združenimi organizacijami; 2. evidenca o vseh organizacijah, ustanovah in podjetjih, ki se bavijo s proizvodnjo raznih drugih potreb za poljedelstvo, ki jih je inšpekcija drž. obrambe določila v pristojnost ministrstva poljedelstva ter priprava za proizvodnjo in naloge na osnovi potreb državne obrambe, skrb za sodelovanje glede vseh vprašanj, korporacij, proizvodnje, razdelitve in potrošnje njihovih proizvodov na osnovi potreb državne obrambe in poljedelstva; 3. izdelava načrtov za prilagoditev vseh panog državne poljedelske delavnosti (tovarne konzerv, predelava mesa, tovarne olja, tovarne platna, mlinci, tovarne sadorke i dr.) in potreb prehrane ter skrb za okrepitev te proizvodnje za potrebe državne obrambe.

IV. V pristojnost oddelka za delovne moči spadajo sledeči posli: izdelava načrta za zavarovanje potreb človeških in živalskih delovnih moči ter tehničnih sredstev za poljedelsko delo in predelavo poljedelskih proizvodov v rednih in izrednih razmerah v državi.

V. V oddelke oddelka za proučevanje in preiskovanje spadajo sledeči posli: 1. proučevanje socialnih in ekonomskih pogojev dela in življenja na vasi ter prilagoditev teh razmer interesom prehrane prebivalstva ter vojne sile, ka-

kor tudi skrb za njihovo zboljšanje v mirnem času; 2. preizkuševanje vseh poljedelskih proizvodov in proizvodov, potrebnih kmetijstvu v svrhu določitev njihovih kvalititet in vrednosti za prehrano, izvajanje ukrepov in dajanje iniciative za njihovo zboljšanje ter skrb za proizvodnjo surogatov hrane; 3. preizkuševanje potreb in določitev krajev za gradnjo silosov in skladišč za skladiščenje človeške in živalske hrane ter drugih poljedelskih zgradb, izdelava načrtov in preračunov za objekte poljedelskih podjetij, ustanov in kmetij.

Cl. 4. Državne in samoupravne oblasti in ustanove ter zavodi, kakor tudi privatne organizacije in podjetja so dolžna dati potrebne podatke direkciji vsak čas o proizvodnji, zalozah in razpodelitvi ter po potrebi poljedelskih proizvodov in izdelkov, kakor tudi proizvodnja potrebnih sredstev za poljedelsko delo. Direkcija je dolžna varovati pred javnostjo vse one podatke o posameznih ustanovah, organizacijah in podjetjih, katere izrečno to zahtevajo pismenim putem.

Cl. 5. Ko se začne izvajati čl. 1. zakona o državnih obrambi, ima direkcija nalogo voditi in vršiti prehrano prebivalstva in vojne sile. V tem primeru so vsi oddelki ministrstva za kmetijstvo, vse poljedelske ustanove ter vsi državni in samoupravni organi dolžni prilagoditi svoje delo nalogam direkcije, oziroma potrebam prehrane prebivalstva in vojne sile, ter izvrševati naročila in navodila direkcije.

Cl. 6. Za uradnike ministrstva poljedelstva obstoja pri direkciji sledeči položaji: direktor, načelnik, inšpektor, svetnik, višji tajnik, višji statistik, tajnik, višji pristav, pristav, pomožni tajnik, statistik, računovodja, pisar, arhivski činovnik. Vsi ti položaji se prilagodijo predpisom zakona o uradnikih. Ravnatelj pripada skupina 3-1 in 2-2. Vsi položaji v direkciji je enak činu istih uradniških položajev poljedelskega ministrstva po zakonu o uradnikih.

Cl. 7. Zaradi razširitve poslov poljedelskega

ministrstva z ustanovitvijo direkcije, se ustanavlja v poljedelskem ministru še eno mesto pomočnika.

Cl. 8. Na čelu direkcije stoji direktor, na čelu posrednih oddelkov direktorji pa načelniki, ki te oddelke vodijo in ki so odgovorni za vse posle svojih oddelkov. Oni vršijo nadzorstvo nad vsemi oddelki in skrbijo za zakonitost, hitrost, pravilnost in skladnost dela v svojih oddelkih. Pomožnik ministra, direktor in načelnik oddelkov se imenujejo s kr. ukazom na predlog poljedelskega ministra v soglasju s predsednikom ministrskega sveta. Razdelitev ostalih mest osebja posrednih oddelkov vrši poljedelski minister, ki s svojo naredbo določa tudi uradnike, ki bodo vršili dolžnost posameznih oddelkov.

Cl. 9. Direktor, načelnik, inšpektorji, svetniki, višji tajniki, višji statistiki, tajniki, višji pristavi in pristavi morajo imeti poljedelsko fakulteto ali njej enako izobrazbo, ostali uradniki pa morajo imeti najmanj srednjo šolo. Za pomožne osebe veljajo odredbe določbe zakona o uradnikih.

Cl. 10. Pooblašča se poljedelski minister, da lahko takoj imenuje uradnike in ostalo pomožno osebje zaradi takojšnjega začetka delovanja direkcije.

Cl. 11. Zaradi lažjega izvajanja posameznih nalog direkcije, predvidenih s to uredbo, lahko minister poljedelstva dodeli s svojim sklepom gotove obeloje ustanove svojega resora tej direkciji ali poveri tem ustanovam samo izvrševanje posrednih nalog, ki odgovarjajo nalogam teh ustanov.

Cl. 12. Osebi in materialni izdatki direkcije v tekočem proračunskem letu, padejo na breme rezervnih kreditov finančnega ministrstva. V kolikor ti krediti ne bi zadostovali, bo finančni minister na predlog poljedelskega ministra v soglasju s ministrskim svetom dal poljedelskemu ministru na razpolago potrebne kredite za delo direkcije.

Cl. 13. V direkciji se ustanovi posvetovalni odbor. Sestavo, delokrog in organizacijo posvetovalnega odbora bo predpisal poljedelski minister s pravilnikom. Prav tako se pooblašča poljedelski minister, da lahko predpiše tudi druge pravilnike, potrebne za izvajanje te uredbe, kakor tudi pravilnik o sodelovanju drugih resorov pri izvrševanju nalog te direkcije, tako v rednih kakor izrednih razmerah v soglasju s resornimi ministri, omenjenih v uredbi o rezervah hrane, čl. 6. in 9. ter 13.

Cl. 14. Ta uredba stopi v veljavo z dnevom objave v »Službenih novinah«.

Ureditev izplačevanja pri denarnih zavodih

Dne 7. t. m. zvečer je bila izdana uredba, ki urejuje izplačila vlog pri denarnih zavodih. Ker smo mogli besedilo uredbe prinesiti včeraj le v drugi izdaji naše naklade, objavljamo uredbo ponovno v celoti, da se bodo mogli vsi naši čitatelji z njo seznaniti. Pripominjamo pa, da besedila, ki jih imamo o tej uredbi na razpolago, v vseh posameznostih popolnoma ne soglašajo, zaradi česar se bo mogoč definitivni tekst od tega nekoliko razlikovati.

Uredba se glasi:

Na podlagi § 113. fin. zak. za leto 1939-40 in na predlog ministra za trg. in industrijo ter fin. ministra je ministrski svet predpisal uredbo o izplačevanju vlog pri denarnih zavodih.

Cl. 1. Vse obveznosti, nastale iz pogodb in drugih pravnih poslov, ki imajo za predmet vlaganje denarja v hranitev v kakršnikoli obliki, ostanejo v veljavi in se morajo izplačevati po predpisih te uredbe, kakor tudi po dosedanjih pravilnikih, v kolikor ta uredba pravilnikov ne bi spremenila.

Cl. 2. Hranilne vloge na knjižice in hranilne vloge po tekočih računih se bodo izplačevale po tej lestvici:

- a) vsote do 5000 din, brez oziroma na višino vlog, se bodo izplačevale brez odpovedi;
- b) vsote od 5000 do 20.000 din po enomesečnem odpovednem roku;
- c) vsote preko 20.000 do 50.000 din po dvo-mesečnem odpovednem roku;
- d) vsote nad 50.000 din po trimesečnem odpovednem roku.

Vsote, ki so odpovedane in ki ne bi bile dvignjene ob poteku roka, ostanejo na razpolago vlagateljem.

Cl. 3. Terjatve po tekočih in drugih računih, katerih lastniki so protokolirane firme in gospodarstveniki, se bodo izplačevale brez odpovednih rokov, toda samo za stvarne potrebe. Glede stvarnih potreb se bosta sporazumela lastnik računa

in dotični denarni zavod. V primeru sporov bo odločil minister za trgovino in industrijo preko svojih organov, a v banovini Hrvatski hrvatski ban.

Cl. 4. Terjatve po tekočih računih in drugih vlogah privatnih oseb, s katerimi se morajo izvršiti obveznosti za dovršitev že započeti gradnje, se izplačujejo brez odpovednega roka do zneska, ki je potreben za ureditev teh obveznosti. V primeru spora se bo uporabila določba prejšnjega člena.

Cl. 5. Omejitve, predvidene v tej uredbi, se ne nanašajo: na terjatve pri Narodni banki, na čekovne račune Pošte hranilnice, na tekoče račune pri Državni hipotekarni banki, na terjatve enega denarnega zavoda pri drugem denarnem zavodu, in končno na terjatve zavarovalnih družb pri denarnih zavodih zaradi izplačila elementarne škode in dospelih življenjskih zavarovalnih glavnin.

Istovestno so izzete terjatve javnih teles pri drugih denarnih zavodih in samoupravnih hranilnicah.

Cl. 6. Prenosi s enega terjatvenega računa na drugi terjatveni račun pri istem zavodu se morejo izvršiti neomejeno, toda s tem prenosom ne more nihče pridobiti večje pravice kot jo je imel prvotni lastnik računa.

Cl. 7. Za zneske, položene v gotovini po 7. septembru 1939 se omejitve, predpisane po tej uredbi ne nanašajo.

Cl. 8. S predpisi te uredbe se ne spreminjajo pogoji za izplačilo starih vlog pri denarnih zavodih, ki uživajo državno zaščito po uredbi od 23. novembra 1934 s spremembami in dopolnili.

Iz velesejma

Na samorodnih zdravilnih zeliščih je Slovenija zelo bogata. Mnogo tega blaga izvažamo, če več ga pa porabimo kot domača zdravila proti najrazličnejšim boleznim, za prehrano in za pripravo zdravilnih likerjev. Razstava zdravilnih zelišč na velesejmu je urejena zelo pregledno, je lepa in ji obiskovalci velesejma posvečajo mnogo pozornosti. 8. t. m. je razstavljeno blago ocenila posebna strokovna komisija, ki je priznala odlično oceno sledečim razstavljalcem:

Mr. Ph. I. Oblak, lekarna St. Vid nad Ljubljano za razstavljene izdelke iz zdravilnih zelišč (mazilo OKAMA, kreme KAMILA in olje KAMILA).

Tvrdka Bratje TUMA, Moste-Ljubljana, za razstavljeno eterična olja iz zdravilnih zelišč. Drogerija GREGORIČ, Kr. dvorni dobavitelj, Prešernova ulica, Ljubljana, za razstavljeno zdravilna zelišča za domačo uporabo.

Kmetijska družba, r. z. o. z. v Ljubljani, za razstavljeno zdravilna zelišča za izvoz.

Pharos, r. z. o. z. v Splitu, za razstavljeno eterična olja iz zdravilnih zelišč.

Jurij Falter, Jurkloster, za gojenje rženih rožičkov.

Franc Zaletel, rastlinska destilacija, St. Vid nad Ljubljano, za razstavljene pijače iz zdravilnih zelišč.

HAMAD, d. s. o. l. Trogir, za razstavljene izdelke iz zdravilnih zelišč.

Ivan Zaletel, rastlinska destilacija, St. Vid nad Ljubljano, za razstavljene pijače iz zdravilnih zelišč.

Navedeni razstavljalci prejmejo zlato kolajno.

Na kmetijski razstavi Ljubljanskega velesejma vidimo, da nudi poljsko pridobivanje rženih rožičkov kmetovalcem novo znano možnost za službo. Postopek je v Jugoslaviji, kakor tudi v produkciji v pošto prihajajočih deželah patentiran, kar predstavlja za dolgo dobo let znatno zaščito cene. Postopek je izvanredno enostaven in se ga vsak lahko priuči. Cepivo in instrumente se v smislu produkcijskega dogovora, s katerim je zavarovan tudi promet pri določenih cenah, stavi brezplačno na razpolago. Razven tega dobijo interesi poleg navetov do najmanjše podrobnosti negajoče navodilo. Poljedelec da torej na razpolago samo svoje polje in svoje delavne moči. Seveda je mnogo več dela pri tem opravilu, kakor v normalnem kmetijstvu, je pa zato tudi več.

Govornik:

... Kat nam je najljubše, čemur se ne bomo nikdar odrekli?

Glas iz množice:

Vemo!

Proizvodi UNION, Zagreb

Cl. 9. Odgovorne upravitelje denarnih zavodov, ki se bodo pregreli zoper predpise te uredbe, bo kaznoval minister za trgovino in industrijo z denarno kaznijo do 500.000 din, a zavodu more odvzeti pravico sprejemanja hranilnih vlog.

Cl. 10. Dokler je ta uredba v veljavi, so denarni zavodi dolžni mesečno pošiljati Narodni banki podrobne podatke, ki jih bo Narodna banka od njih zahtevala.

Cl. 11. Ta uredba stopi v veljavo takoj.

Ta uredba ima namen zagotoviti nemoteno poslovanje denarnih zavodov in obvarovati naše celokupno gospodarstvo pred škodo, ki bi ga zadelo, če bi vlagatelji naenkrat odtegnili svoje vloge denarnim zavodom. Za čezmerno dvigovanje vlog ni sedaj prav nikakega povišja. Vendar se ob časih kakor jih preživljamo, običajno poloti vlagatelj neka nervoznost, ki je zelo nalezljiva, in začno brez utemeljene potrebe dvigati denar v denarnih zavodih. Tako dvigovanje denarja bi moglo seveda prinesiti nered v gospodarstvo. Denarni zavodi bi bili prisiljeni v hitrem tempu izterjevati svoje kredite, kar bi imelo za posledico hiranje gospodarske delavnosti v državi. Prav se da pa je potrebno, da v našem gospodarskem življenju ne pride do kakšnega zastaja. Zato moramo pozdraviti uredbo, ki ima namen urediti izplačevanje vlog v denarnih zavodih tako, da ne bo trpelo naše gospodarsko življenje. Kot se morejo naši čitatelji iz besedila uredbe, ki smo ga objavili dobesedno, sami prepričati, so interesi vlagateljev v polni meri zaščiteni. Zneski do 5000 din bodo vlagateljem na zahtevo takoj izplačani, večji zneski pa po eno ali večmesečnem roku. Za nujne potrebe vlagateljev je torej s tem zadostno poskrbljeno. Posebne določbe so glede izplačila denarja, ki ga imajo pri denarnih zavodih razna podjetja. Za te primere je predvideno, da se lastniki računov sporazumejejo z denarnimi zavodi glede višine izplačila z ozirom na njihove stvarne potrebe. S to določbo hoče doseči uredba, da ne bi bila podjetja prisiljena skrečiti svoje obratovanje, če ne bi n. pr. mogla zaradi eventualne imobilizacije denarja v denarnih zavodih plačevati delavcev, kupovati surovin in podobno.

Denarnim zavodom pa daje uredba možnost, da dobijo čas za zbiranje likvidnih sredstev, ki jih bodo mogoče potrebovali za izplačevanje vlog. Likvidnost pri naših denarnih zavodih je bila, če izvzamemo seveda staro poslovanje pri zaščitenih zavodih, ugodna, zaradi česar je upravičeno pričakovanje, da bo izplačevanje vlog v redu potekalo. Narodna banka bo nudila denarnim zavodom, kot smo informirani, kar največjo zaslombo, da bodo mogli neovirano izplačevati vloge v smislu predpisov nove uredbe.

Vsaka bojazen na strani vlagateljev, da ne bi prišli do svojih vlog, je torej neopravičena. Uredba določa največ trimesečni rok za izplačilo vlog, v kolikor bodo vlagatelji zahtevali izplačilo. Tako ureditev je v splošnem gospodarstvenem interesu, zato tudi v interesu vlagateljev samih. Pri neurejenem izplačevanju bi ob navalu vseh vlagateljev brezpogojno prišlo do kaosa in do ustavitve izplačil. Sedaj pa je red izplačevanja določen, dano je tudi zagotovilo, da bodo izplačila po tem redu tudi izvršena, zato je vsaka bojazen vlagateljev sedaj odveč in nervoznost ni na mestu. Vlagatelji naj varujejo glede dvigovanja največje discipline, dvigovanje denarja, ki ga ne potrebujejo, naj opuste, ker od nepotrebnega dvigovanja nimajo nobene koristi, ampak le škodujejo sebi in celokupnemu gospodarstvu.

Naša vlada je že objavila, da bo Jugoslavija v sedanjih meddržavnih sporih ostala nevtralna. Zato za kakšno vojno psihozo pri vlagateljih ni razloga. Sicer pa je, kot smo že poudarili, uredba interese vlagateljev zaščitila v kar največji meri, vlagatelji pa morajo sami tudi sodelovati pri tem, da se bo mogla v redu izvajati.

ŠPORT

SK Ljubljana : Sarajevski amaterski športni klub Jutri, v nedeljo, ob 16.45 na igrišču SK Ljubljane

Da so Sarajevčani izvršni nogometaši, dokazujejo rezultati, ki sta jih dosegla tamojšnja vodeča kluba. Svoj čas vodeči SASK je moral prepušiti to vlogo svojemu najhujšemu rivalu SK Slaviji. Ta je v vseh tekmah državne lige dokazala, da spada med naše izbrane klube. Njeno moštvo je doseglo doma, pa tudi na tujih tleh, izvrstne uspehe.

Isto vlogo je igral pred SK Slavijo jutrišnji naš gost SASK. Skoraj ni bilo finalnih tekem za prvenstvo države, ne da bi igral vodoče vlogo pri tem tekmovalcu SASK. Nekoč se je igrala finalna tekma za državno prvenstvo med SASK-om in zagrebškim Gradjanskim, ker je prvotna tekma ostala neodločena.

Zato bi želeli, da bi se tudi naši fantje navzeli pravega športnega duha, polnega borbenosti in vztrajnosti, ker le tako bo mogoč uspeh v bodoče in morda tudi jutri.

Olimpijske vesti

Prihodnje olimpijske igre se bodo vršile!

V sporazumu z Mednarodnim olimpijskim odborom so prireditelji olimpijskih iger leta 1940 v Helsinkih sklenili sporočiti športnikom vsega sveta naslednje:

»Naval dogodkov je močno zadel tudi ob priprave XII. olimpijade leta 1940. Toda ta stavba je trdna na finskih tleh. Naloga Fincev za organiziranje te edinstvene mladinske prireditve in jo izpeljati kakor treba, je nepremagljiva. Prireditelji olimpijskih iger novega časa, ki so morali preostati še marsikateri naval, je MOO, ki iger neče izpušiti iz rok. Delo Coubertina je poživitev modernih olimpijskih iger ter izraz človeškega stremeljenja, ki se vedno znova vže na

večnih dobrinah antike in ki jih čuva kot sveto premoženje človeštva. Mednarodni olimpijski odbor hoče biti čuvár te ideje. Igre leta 1940 se bodo izvedle, in če bodo potrebe zahtevale, tudi v zmanjšanem obsegu. Priprave gredo svojo pot naprej v neomejenem obsegu, kajti igre se bodo izvedle tudi tedaj, če bo ena ali druga država manjkala. Finci računajo predvsem na moštva skandinavskih držav in na druge nevtralne države.

Olimpijski tečaj finskih telovadcev

Finski vrhunski telovadci, 23 po številu, so imeli olimpijski pripravljavni tečaj v Vierumaeki, kjer so ugotovili velik napredek pri slehernem olimpijskem kandidatu.

Ze 284 milijonov za olimpijske priprave

Kakor poročajo iz Helsinkov so stale dose-danje priprave za olimpijske igre leta 1940 - 284 milij. finskih mark. Ogromen aparat pri pripravih je vsak dan zelo zaposlen. Okrog 2000 oseb je dnevno zaposlenih na raznih krajih, da bi bile olimpijske igre čim bolj pripravljene.

1200 smučarjev je povabljenih na olimpijske igre leta 1940

Za smučarski dan, ki se bo vršil v okviru V. zimskih olimpijskih iger leta 1940 v Ga-Pa, je organizacijski odbor pozval 1200 inozemskih smučarjev. Ti bodo kakor pri letnih igrah leta 1936 v Berlinu gostje organizacijskega odbora ter bodo stanovali za čas iger v olimpijski vasi v Garmisch-Partenkirchenu. Te smučarske skupine bodo sestavljala mladinska in dijaška moštva. Smučarski dan bo slovesna manifestacija vseh smučarjev. Povabilo se bo izvedlo tudi v slučaju, če se smučarske tekme ne bodo izvedle po celotnem programu.

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Otroški kotlek

SLON SAMBO

(30) Medtem je bil Sambo pripotal do pristanišča, kjer je bil parnik za v Indijo in ki so nanj tovorili konje. »Ej, s tem se bom pa jaz peljal!« si je dejal Sambo, in medtem ko so imeli s konji opravka, se je Sambo skrtil na ladjo. »Slednjič vendar nazaj v domovino!« je Sambo zadovoljno zavzdihnil.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka petlinjska beseda po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Strojnika
spodobnega montaže, struženja in vseh strojnih popravil, z daljšo prakso, sprejememo. »Zora«, parna žaga, Črnomelj. (b)

Služkinjo
spretno in pošteno, ki zna kuhati, iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14750. (b)

Več čevljar. pomočnikov
za vse vrste dela te stroke, sprejemem. Anton Ješe, izdelovalnica čevljev, Trzin. — Istotam sprejme tudi trgovsko, naobraženo žensko moč, ki je veržirana v korendenci in knjigovodstvu. (b)

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra a. 14, Ljubljana. (i)

Otroško posteljico
železno, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14763. (i)

Ugodna prilika!
Vsak obiskovalec ljubljanskega velesejma, naj ne zamudi obiskati tudi velike razstave otroških vozičkov vseh najnovejših modelov po izjemnih cenah ter lanskoletnih modelov po znižanih cenah, kakor tudi dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, pneumatike itd. pri tržnici »Tribuna«, Ljubljana, Karlovska cesta 4. (v)

Pozor! Pozor!
Najlepša bukova drva, prvovrsten trboveljski premog nudi po najnižji dnevni ceni **VELEPIČ** Ljubljana-Siška, Jernejeva 25, telefon 27-08

Vajenci

Vajenca
ki je dovršil vsaj dve meščanski soli, sprejemem. Martin Plut, trgovina z mešanim blagom, Črnomelj. (v)

Boljša parna pekarna
na Gorenjskem potrebuje pekarskega vajenca, pridnega in poštenega. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Gorenjske« št. 14778. (v)

Razno

Gumbnice, gumbce, plise,
monograme, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Františkanska ulica
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

STROJI

Parna lokomobila
35 KS, 7 atmosfer, bencinski motor 6 KS in sadni mlin na ročno ali pogonsko silo - naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 14759.

Posrestva

Hiša
pol ure od postaje, štiri sobe, kuhinja, predoba, tri kleti - naprodaj za 16.000 din. - Informacije pri Grahli, Suhadol 1, Zidanmost. (p)

Stavbne parcele
v bližini kolodvora Sent Vid-Višmarje, a vodovod in elektriko, prodam pod ugodnimi pogoji in v poljubni velikosti po 20 din in več kv. meter. Pojasnila Višmarje 69.

Krasno posestvo
vinorodno, z vinskim pridelkom do 60 hl, doraščeni gojdevi, sadovnjaki - naprodaj. Poslopja krita s opoko. Redi se do 12 glav živine. Ponudbe pod »Ugodno naložite denar« št. 14766 v upr. »Slov.«

Poceni naprodaj
zaradi preselitve enonadstropna stanovanjska hiša ob glavni cesti, s lokalom, veliko senčnato dvorišče, na dvorišču še majhna parterna hiša s hlevom, kletjo in shrambami, poleg velik vrt za zelenjavo, v Ljubljani. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14760. (p)

Pouk

Priden dijak
zelo reven, išče inštrukcije za nižjo srednjo šolo. Honorar nizek! Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13546. (D)

Kupimo

Zlato
srebro, briljante in antikvitete kupuje v vsaki količini tržnica A. Božić, Ljubljana, Františkanska ulica št. 3. (i)

SOBE

Prijazno sobico
oddam pošten uradnik ali visokošolci v Riharjevi 17-I, Trnovo.

Ženitbe

Mizarski mojster
in posestnik, 42 let star, invalid, dobro situiran - išče primerno kmečko deklico zaradi ženitve. Ponudbe (slika zaželjena) v upravo »Slovenca« pod »Delavno kmečko deklico« št. 14769. (z)

Pozor! Dolgoletna in poznana tržnica Triglav-Slovenac v Beogradu ima na razpolago: **Palate in hiše za rento, vile** za najem in stavbišča v vseh krajih Beograda. Zato je v interesu vsakega kupca, da se pred nakupom obrne na tržnico Triglav-Slovenac v Beogradu, ki da vsakemu kupcu na razpolago avto za ogled stavb brez obveze nakupa. G. kupci ne pozabite pred nakupom obiskati tržnico

TRIGLAV-SLOVENAC, Hartvigova 3/I.
Tel. 26728 v Beogradu

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

sporoča, da so bili glasom telefoničnega sporočila, dne 8. septembra izžrebani naslednji dobitki V. razreda 38. kola:

200.000 din št. 76.561,	80.000 din št. 3.678,	28.344,
60.000 din št. 44.208,	24.000 din št. 79.552,	
16.000 din št. 19.332,	33.953,	77.210, 83.366, 93.610,
12.000 din št. 12.118,	35.778,	
10.000 din št. 6.033,	32.815,	40.102, 40.847, 46.150,
46.532,	53.372,	76.559, 77.323, 83.328, 94.388,
8.000 din št. 1.034,	4.035,	4.268, 12.013, 67.913,
70.537,	70.587,	84.126, 93.118, 97.150,
6.000 din št. 15.816,	18.795,	22.122, 26.168, 33.946,
43.349,	43.930,	72.867, 79.456, 94.642, 95.768,
98.212,		
5.000 din št. 8.749,	14.688,	14.755, 20.558, 20.586,
27.653,	29.684,	47.896, 53.209, 61.246, 65.482,
65.497,	69.040,	80.970, 86.106, 93.195, 97.021,
97.380,		

Poleg velikih dobitkov je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 dinarjev.

Zaključno žrebanje V. razreda 38. kola bo v soboto, dne 9. septembra 1939 - v SPLITU.

Vsi oni, ki so zadeli v glavni kolekturi »Vrelec sreče« lahko srečke takoj predložijo v izplačilo.

Lesni premog

v vaških množinah kupujemo. — Ponudbe na Rudarsko udruženje Talionica, Zagreb, Mihanovičeva ulica 14.

Javna dražba

6.000 m² zemljišč in približno 1.000 m² stanovanjskih prostorov in skladišč

Dne 16. septembra 1939 bo ob pol 11 dopoldne pri okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 16 javna dražba nepremičnin vl. št. 618 k. o. Sv. Peter-predmestje I. del, parc. št. 320-2, ki je stavbišče ob Šmartinski cesti.

Cenilna vrednost zemljišča znaša 759.335.— din; najmanjši ponudki pa 379.667.50 din. — Varščino po 75.934.— din je vložiti v tuzemskih državnih papirjih, v drugih na borzi zaznamovanih vrednostnih papirjih, v katerih se smejo po predpisih, veljajočih o tem, nalagati novi varovanci, v drugih tuzemskih na borzi zaznamovanih vrednostnih papirjih, ki nudijo po sodniškem predurku zadostno varnost — po predurku sodišča zlasti tudi o vložitvi knjižicah kake tuzemske hranilnice ali kake tuzemske posojilnice.

Varščino je treba položiti ob začetku dražbe v roke sodnika.

Pierre L'Ermitte:

Ljubezen - soprog ali Bog?

8 Iz francoščine s dovoljenjem avtorja

»Za Gilberta celo mnogo molim. Več nego si sem predstavljal!«

Gilbert se ozre po svetličku, kjer »se molit« za njega. Njegovo pozornost vzbudi slika v hrastovem okvirju, ki predstavlja sv. Janeza, naslonjenega na učeniške preše. Pri tem se tudi Lucija nasloni z glavo na ramo svojega zaročenca in resno povzame, ne da bi dvignila oči. »Če bi vi vedeli!«

»Kaj vendar?«

»Kako lepo je moliti v tem tihem kotičku ob zatonu pustega dneva...«

V njeni deviški sobi zveni mladenkin glas tako pretresljivo, da jo Gilbert skoro očetovsko poljubi na čelo: »Od kod pa imate tega črnega slo-na,« vzkligne naglo, kakor, da se hoče ubraniti ganutju.

Lucija se šele čez nekaj sekund zbere. Njene misli so bile tako daleč! V zadregi si popravi kodrečke, ki so ji padli na čelo.

»Če ne boste ljubosumni, vam bom priznala, da je ta slon moj prijatelj. Dobila sem ga z Jave. Nekaj pomorski kapitan ga je podaril mami. Ko pa je ona opazila, kako zelo mi ugaja, mi ga je posodila, — toda samo posodila. Ali ste opazili, da ima celo nohte?«

Gilbert je navdušen: »Draga Lucija, posku-sajta bova, da si ohraniva tega srečnosa za najin dom. Črni sloni so bolj srečnosni kakor beli. Gotovo nama ne bo v usodo!«

V tem trenutku zagrm pod oknom močan očetov glas: »Slišata vendar, otroka! Jed je na mizi! Kaj če bi tudi vidva prišla?«

Šla sta. Gilbert je bil ves zaničljivejši. In davi je bila Lucija zadovoljna, da je pokazala svojemu

zaročencu najintimnejši svoj kotiček, bi bila vendar še bolj vesela, če bi Gilbert pokazal za njeno spokojno svetličko toliko zanimanja, kot za nekatero drugo stvar!

Vendar ni rekla ničesar. Morda je imela prav? Morda se je motila? Kake težave povzročajo včasih najbolj enostavne stvari!

9. poglavje.

Jesen je prišla. Letos je bila še posebno veličastna. Narava sama nam daje vzgled. Polepsa se, preden umre.

Bregovi reke Seine so se odeli v najbolj izbrane barve. Hiša na podeželju, v kateri je bivala Lucija, je postala čisto rdeča od divje trte, ki se je vzpenjala po njenih zidovih. Po cestah in stezicah so se razgrnile preproge najbolj raznobarnega, šuščečega listja. Zlatordeča in rumena jabolka so se ponujala na koncu vej. Zdelo se je, kot da bi hotela dežela s svojo lepoto zadržati nezveste meščane, ki so se prišli odpočit preko letja v njeno okrilje. Toda meščani so vseeno odhajali drug za drugim. Nekateri so stanoveke dolžnosti in nujni opravki klicali v mesto, druge zabave in plesi.

Kmalu je Lucijina družina, kateri se je njihova podeželska hiša zelo omilila, ostala sama v oazi umirajočega zelenja.

Dnevi postajajo vse bolj kratki. Ob jutrih in večerih mraz vedno bolj pritiska. V kaminih zaprasketa toplo božajoči ogenj.

Tudi brezbrizna Seine, po kateri je poletni življenje tako živahno, je pričela teči bolj leno, kot da se tudi ona spravlja k zimskemu spanju. Lahne meglice, ki se vedno dalje zadržujejo nad njenimi valovi, odvažajo Lucijo od njenih sprehodov v dolnu. Zdaj odhaja deklica skoro vsako jutro v gozd. Spremlja jo stari Tom, ki enako sr-

dično laja na zaročenca, kot na berače in na me-sarske vajence.

Mladenka je vsa erečna v samotnem pisanem gozdu. Mrzla sapica ji brezobzirno biča nežna ličeca, a ona se zanj niti ne zmeni.

Ali ni slika veličastne smrti narave simbol ničevosti in minljivosti zemeljskih stvari?

Lucijin veliki dan se približuje z naglim koraki.

Lucija, ki ljubi Gilberta vse bolj in bolj, čuti, kako se je polasta nerazumljiva žalost ob misli na bodočnost. Vendar svoja čuvstva skrbno prikriva pred domačimi in pred zaročencem, češ, saj nima nikakih vzrokov, da bi bila žalostna.

Nikakih vzrokov?

Saj je Gilbert vedno tako nežen in pozoren do nje. Vsak dan znova išče prilike, da bi ji pripravil novo veselje. Dasi ga njegove stanovske dolžnosti zelo zadržujejo, si večkrat utrga kako urico, da obišče svojo zaročenko.

Pa tudi nekatere Lucijine preizkušnje je Gilbert dobro prestal.

»Pri kateri maši ste bili danes?« ga je nenadoma vprašala deklica neko nedeljo pri obedu.

»Pri osemi v Parizu!«

»Ali ne bi prišli raje sem k maši, da bi skupaj preživela ves dan?«

»Prav lahko. Če prihodnjo nedeljo bom prišel. Obudil bom opominke na tisti dan, ko sem se bežno sprazil v vaško cerkev, da bi vas videl.«

»Zgleda torej, da se tistikrat pač niste dosti brigali za mašo!«

»O, da, saj vidite, koliko blagoslova mi je prinesla.«

Naslednjo nedeljo se je Gilbert vsedel poleg Lucije v klopi v vaški cerkvi. Držal se je resno, kot da mu ni nič bolj pri srcu od ev. maše. Ni se zmenil niti za lepo tkanino, s katero je bila pregrnjena klopi, in v katero so bile vtiskane začetne črke družine Bertram. V pobožni molitvi je prekleščal svo ev. mašo.

Na Rotundi: (Rotundgelände)

Tehnični sejem, sejem poljedelskih in gradbenih strojev ter strojev za gradnjo cest, sejem za rudarstvo in elektrotehniko, sejem živeža in sredstev za uživanje, gasilske potrebščine itd.

V modni hiši prednažanje najnovejših in najizbranejših dunajskih modelov.

Vsa navodila daje generalni zastopnik dunajskega velesejma za Kraljevino Jugoslavijo **Heinr. Pfannenstill**, Beograd II, Brankova 8, oziroma

Ljubljana: Zveza za tuiski promet v Sloveniji »Putnik«, Gajeva ulica (Nebotičnik). **Maribor:** Zastopstvo »Putnik« A. D. za promet potnikov in turistov v Kraljevini Jugoslaviji, Trg Svobode. **Maribor:** grad, Ljubljanska kreditna banka podružnica. **Celje:** Prva Hrvatska štedionica, Tourist Office »Putnik« A. D., Aleksandrov trg 1 ter vse podružnice društva »Putnik« v državi.

Slovensko čebelarstvo - naš ponos

Ljubljana, 8. sept. Kmetijska razstava na ljubljanskem velesejmu ima v paviljonu G posvečen tudi poseben oddelek našemu čebelarstvu, katerega je obdelal že Janša leta 1772. V tej panogi smo Slovenci res lepo napredovali, kar jasno dokazuje tudi razstava. Posebej pa moramo omeniti, da se kranjska čebela izvaža zaradi odličnih lastnosti v vse dele sveta in da prekaša po rodovitnosti, odpornosti, pridnosti in krotosti vse druge čebelne pasme.

Najrazličnejše vrste medu in voska

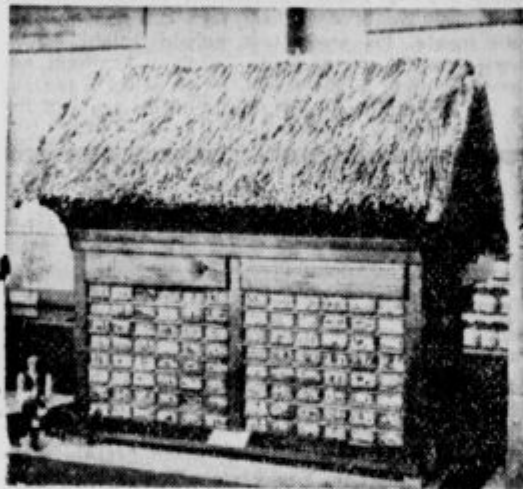
Prav zaradi tega je precejšen del razstave posvečen plemenski reji in selekciji. Banske uprava, ki upošteva važnost domorodne kranjske čebele, je tudi že ustanovila tri rejske središča, ki so v Bohinjski Bistrici, v Dovjem-Mojstrani in Selški doini. Način uvedbe rejskih središč je edinstven. Omogoča pa res uspešno selekcijo. Na razstavi so vsi najrazličnejši predmeti, potrebni za plemensko rejo, tako prasilčki, shramčki itd. Razstavljena je tudi prasila postaja v zmanjšanem obsegu. Takih imamo v naravi že sedem v rejskih središčih. Nadalje kaže razstava velikanški pomen čebelarstva za sadjarstvo. V tej panogi čebele opravljajo nad vse pomembno delo, ko z opravevanjem cvetja sadnega drevja omogočajo

sadjarstvu mnogo večje donose. Zanimiv je oddelek, ki prikazuje trgovino z živimi čebelami. Izvoznik Jan Strgar iz Bitenj pri Boh. Bistrici razstavlja zanimive dokaze, kako daleč po svetu se izvažajo slovenske čebele v originalnih starih kranjskih panjih kot poštni paket. V pravem času odposlane romajo tako čebele mesece in mesece in pridejo žive in zdrave na Kitajsko, Japonsko in v Avstralijo. — Poseben oddelek je posvečen medu in vosku. Tam je obdelana predelava voska, razstavljene so stroji, potrebni za obdelavo voska. Voska letno producira slovensko čebelarstvo štiri vagona, s smotno organizacijo pa bi mogli dvigniti to produkcijo na šest vagonov, ki bi bili vredni dva milijona dinarjev. Prav tam so razstavljene vsi stroji za pridobivanje in predelovanje medu, slovenski standardni panj in Znidaršičev panj, ki je posebno primeren za čebelarjenje na med. Prav tako je nazorno prikazan postanek voska in medu. Zanimiv je opazovalni panj, v katerem sleherni lahko pod steklom opazuje živahno vrvenje čebel. Razstavljene so tudi tipične vrste slovenskega medu; tako planinski, akacijev, travniški in hojnev med. Povprečno pridelamo v Sloveniji na leto 70 do 150 vagonov medu, ki je vreden 10 do 20 milj. din.

V posebnem oddelku razstavlja Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani, ki je vneto sodelovalo pri razstavi. Poleg medu in voska razstavlja vse čebelarske stroje, orodje, pridelke, izdelke, medico in medeno pecivo. To društvo je najstarejša slovenska strokovna organizacija, saj segajo njeni početki že v leto 1870. Vsa razstava je lepo pripravljena in kaže uresničeno stremiljenj častnega predsednika SCD in bivšega poverjenika za kmetijstvo, prošta A. Kalana, ki je takoj ob ustanovitvi svobodne Jugoslavije postavil slovensko čebelarstvo na tisto mesto, ki mu pripada. Razstava sama deloma obravnava tudi zgodovinski razvoj in so prav zanimive originalne kranjske končnice, med katerimi je bila najstarejša naslikana že leta 1747. Razstavljen je tudi model voza za vožnjo čebel na pašo. Tudi ta voz so poznali Slovenci že pred 150 leti. Tako se nam na majhnem prostoru, saj je bila razstava zaradi tesnega prostora izpeljena v manjšem obsegu, kakor je bilo namenjavano, predstavlja slovensko čebelarstvo, ki je nadvse važna panoga v našem gospodarstvu in ki je prav gotovo v največje veselje vsem tistim, ki radi pasejo smeh.

Prasilčki na čebelarski razstavi

Model starega kranjskega kmečkega čebelnjaka

Odlikovanja

Belgrad, 8. septembra. V imenu Nj. Vel. kralja z ukazom kraljevskih namestnikov so bili na predlog notranjega ministra odlikovani:

Z redom Belega orla V. stopnje: dr. Stanko Majcen, pomočnik bana, dr. Josip Hubad, načelnik upravnega oddelka banske uprave, dr. Vilko Pfeifer, načelnik splošnega oddelka banske uprave, dr. Josip Hacin, odvetnik, vsi v Ljubljani.

Z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje: dr. Zobe Ivan, okr. načelnik v Celju, Ivan Milač, okr. načelnik v Crnomlju, dr. Karel Tekavčič, okr. načelnik v Laškem, Franc Maršič, okr. načelnik Ljubljana okolica, dr. Anton Farčnik, okr. načelnik v Ljutomeru, dr. Janko Šiška, okr. načelnik v Mariboru — levi breg, dr. Lovro Hacin, upravnik policije v Ljubljani, dr. Franc Ogrin, banski svetnik v Ljubljani, Miroslav Senekovič, banski inšpektor v Ljubljani, Stanko Novak, banski svetnik dravske banovine, Josip Zmave, katehet v Trbovljah, Joža Barle, magistratni nadsvetnik v Mariboru, dr. Anton Dolar, profesor v pokolu v Mariboru.

Z redom Sv. Save IV. stopnje: Anton Krajšek, okr. načelnik v Brežicah, dr. Josip Tomšič, okr. načelnik v Krškem, Leopold Eiletz, okr. načelnik v Mariboru desni breg, dr. Franc Bratina, okr. načelnik v Murski Soboti, dr. Ivo Vrečar, okr. načelnik v Radovljici, Ivan Bavdek, okr. načelnik v Konjicah, Stanko Kos, predstojnik mestne policije v Mariboru, Vid Pavlič, župnik v Remšniku.

Z redom Jugoslovanske krone V. stopnje: Tórnar Stefan, predstojnik mestne policije v Celju, Jakob Počkal, podnačelnik okraja Ljubljana okolica, Bogomir Dev, podnačelnik v Litiji, Andrej Bizjak, podnačelnik radovljanskega okraja, Jos. Malenšek, učitelj v Mariboru, Janko Tomšič, višji policijski nadzornik v Mariboru, Franc Arlič, višji žel. kontrolor v Mariboru.

Z redom Sv. Save V. stopnje: Miloš Gabrijan, okr. načelnik v Dol. Lendavi, Franc Znidaršič, tajnik na banski upravi, Ivan Donaj, šef glavne pisarne banske uprave, Zadnikar Josip, glavni arhivar banske uprave, Franc Kocjan, upravni pisarniški uradnik banske uprave, Franc Pleničar, upr. pol. uradnik banske uprave, Ivan Svab, upr. pol. uradnik banske uprave, Edvin Pleničar, upr. pol. uradnik banske uprave, Martin Bizjak, glavni arhivar banske uprave, Franc Kac, posestnik v Slov. Bistrici, Ivan Petek, župan v Framu, dr. Jernej Černe, zdravnik v Slov. Bistrici, Joža Petron, šolski upravitelj pri Sv. Boženku na Pohorju, Franc Šparl, posestnik v Jarenini, Roškar Roman, župan pri Sv. Juriju v Slov. goricah, Rozman Peter, tajnik ZZZ v Mariboru, Legar Janez, župan v Tišini, Hudošek Ludovik, župan občine Petanje, Zadravec Peter, industrijec in član banskega sveta v Ormožu, Peter Maležič, notar in član banskega sveta v Ptuj, Jakob Tumpel, župan pri Sv. Lovrenu na Dravskem polju, Vinko Anton, župan pri Sv. Vidu pri Ptuj, Smolnik Ivan, član banskega sveta iz Slovenjega Gradca, Novak Marko, zasebni uradnik in član banskega sveta iz Šoštanj, Jama Jakob posestnik iz Mi-

slinja, Tovčak Ivan, župan iz St. Ilja nad Turjakom, Šelin Janez, župan iz Slov. Konjice, Krbinšek Franc, župan iz Prihove, Hrastelj Franc, posestnik iz Vitana, Počivalšek Joža, posestnik iz Imena, Lorber Vinko, trgovec iz Sv. Roka ob Sotli, Milakar Ivan, posestnik iz St. Vida pri Grobelnem, Lesar Joža, notar v Brežicah, Lapuh Joža, župan iz Arčič, Planinc Miha, posestnik iz Vidma, Strmečki Rudolf, veletrgovec v Celju, Ranzinger Anton, posestnik na Gomilskem, Jerič Ivan, župan v Remšniku, Kunej Miha, posestnik iz Sv. Danjela, Veršnik Janez, župan iz Nove Stifte, Križnik Filip, član banskega sveta v Trbovljah, Deželak Ivan iz Laškega, Lapornik Vinko, posestnik iz Gore, Deželak Matevž, posestnik iz Rimskih toplic, Oražem Martin, posestnik iz Dola pri Hrastniku, Glavač Martin, župan v Beltincih, Trajbar Ludovik iz Dobrovnika, Slavič Frano, član banskega sveta v Ljutomeru, Joža Hrastelj, posestnik in trgovec v Gornji Radgoni, Jelenc Ivan, župan iz Velikih Lašč, Prijatelj Peter, posestnik iz Sodražice, Bartl Franc, posestnik iz Laškega potoka, Slemec Franc iz Cerkelj pri Kranju, Gostiša Vinko, župnik na Jezerskem, dr. Mežnar Anton, odvetnik v Kranju, Česen Karel, župan v Kranju, Černine Franc, posestnik iz Nakleja, Zabret Joško, industrijec v Britofu pri Kranju, Majeršček Ivan, župan v Trzinu, Maček Jakob, industrijec v Gornjem Logatcu, Oblak Gabrijel, župan v Dolnjem Logatcu, Kranjc Jakob, župan v Begunjah pri Cerknici, Hren Anton, župan na Vrhniki, Rudolf Joža, župan na Blokah, Otoničar Janez, župan v Cerknici, Mihale Leopold, špediter na Rakeku. (Nadaljne odlikovance bomo priobčili v jutrišnji številki.)

„SOFRA“ pregledne kartoteke. Pisalni stroji, štampilje za signiranje. Signirna barva i. dr.

„SOFRA“ Maribor, Gregorčičeva ul. 24

Svoj 100 rojstni dan

je preživel v zdravju in veselju kmet Mato Habijanč v vasi Semovcu pri Varaždinu. Jubilant se je rodil 6. septembra 1840 in se spominja burnega leta 1848, dalje voska v Italiji, Rusiji, Bosni itd. Tamkajšnji župnik je bral na starčev rojstni dan zanj sv. mašo ter ga med njo obhajal. Po maši pa ga je povelil v župnišče. Starček je silno vesel ter je neprenehoma pripovedoval zgodba iz svojega življenja. Na koncu je dejal: »Zdaj mi ne bi bilo več hudo umreti, ko smo dobili svojo Hrvaško banovino!«

KINO SLOGA tel. 27-30
Samo še danes!
Ob 16., 19. in 21. uri

Žrtev spovedne molčečnosti
Globoka in pretresljiva filmska drama o vzvišenosti in požrtvovalnosti duhovniškega poklica.

po znanem J. Spielmannovem romanu.

Težak položaj našega parobrodništva

Zaradi vojne v Evropi so se naši parniki svobodno plovbe znašli v težkem položaju. Poleg tega, da so mnoge države prepovedale izvoz, nekatere pa celo tudi uvoz, je mnogo parnikov, ki so že nalovljeni, pa ne morejo odpluti zaradi nevarnega položaja na Sredozemskem morju. Včeraj smo poročali, da so angleške pomorske oblasti zaplenile jugoslovanski parnik v Gibraltarju, ki ji vozil v Nemčijo bauksit. Precej naših parnikov je raztresenih po raznih pristaniščih na zapadu Evrope, tako v Rotterdamu, Lisaboni itd. Tudi naša industrija, ki dobavlja surovine iz prekomorskih krajev, se je znašla v hudem položaju. Zaradi prepovedi izvoza antracita, ki ga potrebujejo cementne tovarne in ki se uvažuje iz Maroka, bodo morale cementne tovarne kmalu delo ustaviti. Parnik »Antunc«, ki bi imel pripeljati iz Maroka večjo množino antracita v Dalmacijo, so francoske pomorske oblasti zadržale. — Kakor smo že poročali, je edino promet z italijanskimi pristanišči spet upostavljen.

Zavetišča proti zračnim napadom v Zagrebu

V Zagrebu so te dni dovršili načrt za graditev zavetišč proti zračnim napadom. Zagrebški mestni odbor za zaščito civilnega prebivalstva, njegov ožji odbor ter še posebej izbrani delovni odbor zasedajo vsak dan do 6 ure in sprejemajo poslednje sklepe o načrtu zgraditve zavetišč, v katerih bi se v primeru zračnih napadov zaščitilo zagrebško civilno prebivalstvo. Izdelan je že načrt, kjer bi se zgradila zavetišča in rovi. Posebni odbori se brigajo za nabavo potrebnega gradbenega materiala. Vse to je že pripravljeno, zdaj je na vrsti še glavno vprašanje, namreč vprašanje kreditov, s katerimi bi se vse to uresničilo. Pričakujejo, da bodo priskočila na pomoč država, banovina in mestna občina.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 9. septembra: Peter Klaver, spoznavalec. Serafina.

Nedelja, 10. septembra: 15. pobinkoščna nedelja. Nikolaj Tol., spoznavalec; Pulherija, cesarica.

— Trgovsko učilišče ROBIDA s pravico javnosti. LJUBLJANA. Trnovska ulica 15, usposablja mlade ljudi po sodobnih metodah in individualnem pouku za samostojne trgovce in prvostopne pisarniške moči. Vpisovanje vsak dan, tudi v nedeljo: Trnovska ulica 15.

— Nesrečni radijski naročniki. Svetovna vojna, ki je izbruhnila, je močno odjeknila tudi v etru, kar zlasti občutijo številni radijski naročniki, ki so bili navajeni na večer se sprehajati po lestev radijskega aparata od postaje do postaje. V radijskih postajah večine držav, zlasti pa vseh tistih, ki so stopile v vojno, je nastopil popolnoma drug red. Tiskani programi, ki jih imamo že v rokah, ne držijo nič več. Mnoge postaje v Nemčiji služijo samo še navodilom in vojaškim odredbam, druge oddajajo po potrebi enoten program, ki pa je čisto prekinjen z navodili, govori in informacijami. Leto velja za angleške in francoske postaje. Le nevtalne države so nekako ohranile stari način oddaj, vendar se tudi tem pozna, da so zaradi vojne deloma spremenile program. Luksemburg pa je celo ukinil radijske poročila. Tudi naš list, ki je redno prinašal programe tujih in domačih postaj, mora zaradi tega prositi za opravičilo, če bodo njegove napovedi netočne. Priobčuje samo programe, kakršne prejema, in nismo krivi, če polem ne drže.

— Klub slov. kat. akad. starejšinstva v Belgradu ima svoj redni sestanek 14. septembra t. l. ob pol 9 zvečer v prostorih Prosvetnega društva, Vojvode Milenkova 46. Poroča tovariši dr. Dobrošek o notranji ustavno-pravni ureditvi banovine Slovenije. Zaradi velike važnosti stvari so vabljeni poleg rednih članov kluba tudi vsi drugi starejšine, ki bi se morda slučajno nahajali v prestolnici.

— Sattnerjev frančiškanski zbor priredi dne 10. t. m. v župni cerkvi v Zireh ob 3 pop. koncert skladatelj Sattner-Jobst. Zbor je eden najboljših v Sloveniji. Seestavljen je iz odličnih pevki in pevcev. Zbor vodi kapelnik ljubljanske opere G. Neffat, ki je znan kot odlični interpret. Zirovci se zelo pripravljajo na ta koncert, saj bomo slišali skladbe svojega domačina G. Jobsta, obenem pa tudi skladbe največjega slovenskega cerkvenega skladatelja p. H. Sattnerja.

— Smrtna nesreča pri požaru. V četrtek zvečer je posestnikov sin, 14letni Mičan Kirin iz Nevelj pri Kamniku šel spat na gospodarsko poslopje svoje domačije. Vzel je s seboj svečo in knjigo, ker je hotel še brati. Ob goreči sveči pa je zaspal. Neprevidnost se je strašno maščevala. Sveča je dogorela in od malega plamenčka je nastal požar, ki je v kratkem času zajel vse gospodarsko poslopje. Milan se je zbudil šele, ko je bilo vse gospodarsko poslopje že v plamenu in ko so že domači zapazili, da gori in ga klicali. Dim ga je najbrž omamili. Tako se ga rešili iz gorečega poslopja že vsega opečenega. Gospodarsko poslopje je pogorelo. Opečenega Ivana so takoj naložili na voz in ga prepeljali v Ljubljano, kjer so ga sprejeli ob pol treh zjutraj v bolnišnico. Opekline pa so bile tako hude, da je bila vsaka zdravniška pomoč zastoj in je Milan izdihnil že ob pol 8 zjutraj.

— Opozoril Vas na priložnostni nakup pisalnih strojev Continental. Glej »Male oglase!«

— Parlum ohrani svojo vonjavo, ako negujete telo s SANOPEDOM! Sicer pa se pomeša z neprijetnim duhom po potu in smrdi! Glavna zaloza za SANOPED: drogerija Jančigaj, Ljubljana. Krekov trg.

— Tunjice imajo gasilski dom. V Tunjicah so preteklo nedeljo izročili božjemu varstvu novi gasilski dom. K tej slovesnosti se je zbralo vse, domači in okoliško prebivalstvo, prišlo pa je tudi mnogo gasilcev iz Kamnika. Slovenski cerkveni obred blagoslovitve je izvršil kanonik Matej Rihar iz Kamnika, ki je nato v lepem govoru poudarjal vzvišene naloge gasilstva v njegovem človekoljubnem stremiljenju pomagati svojemu bližnjemu. Po-

ZA SIGURNO IN DOBRO HOJO, SAMO

PALMA
PODPETNIKI

tem je govoril župni podstarešina Tomo Homar, ki je pohvalil vneto tunjskih gasilcev, da so si že v polletni dobi delovanja postavili tako ličen in prostoren dom. Po končani slovesnosti se je razvila prijetna planinska zabava. Novi gasilski dom v Tunjicah stoji na desni strani ceste proti Senturški gori, nedaleč od gostilne Grkman. Tunjčani so kmaj pred pol leta ustanovili gasilno društvo, pa so si že postavili prostoren dom, v katerem je spravljena ročna brigalna. V Tunjicah, ki so raztresene po bližnjih gričih, je gasilno društvo nadvse potrebno, ker so pogosti požari povzročili že ogromno škodo revnemu prebivalstvu. Najhuši je bil požar, ki je pred par leti razdejval streho pri zvoniku in kupoli slovitve cerkve sv. Ane.

— Z motorjem se je zaletel v občestni kamen 37-letni lesni manipulator Anton Zupan iz Mengša. Pri tem je razbil motocikel in se hudo potolkel po glavi in nogah. Hudo poškodovanega je sprejela ljubljanska bolnišnica.

— S kropom se je oparil enoletni Anton Kern, sin šoferja v Trzinu. Je hudo opečen po rokah in nogah. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenchice.

Po državi

• Pomanjkanje sene se občuti v Slavoniji. Zaradi slabih vremenskih razmer je bil letošnje leto pridelek sene v podravski Slavoniji zelo slab, tako da premnogi gospodarji ne bodo imeli dovolj sene, da bi prehranili svojo živino čez zimo, kaj šele, da bi ga prodajali. Zlasti je bila slaba druga košnja (otava), ki je bila tako malenkostna, da mnogi kmetje sploh niso kosili, ker se ni izplačalo. Ze sedaj se opaža veliko povpraševanje po senu in mu je cena zelo poskočila.

• Sedemletni deček je prišel pod avto v Zagrebu. Šel je čez Maksimirskega ulico, v tem pa je privozil z desne strani avto, ki se mu deček ni mogel pravočasno umakniti. Prišel je pod kolesa avtomobila, ki se mu prizadejala tako hude poškodbe, da se v bolnišnici bori s smrtjo.

• Neroden položaj šibeniške bolnišnice. Šibeniška bolnišnica se je znašla v zelo neprijetnem položaju. Šibeniški trgovci, ki so doslej dobavljali bolnišnici živžne potrebščine, so z dobavo prenehali, ker so morali že dolgo časa dati na kredit in je dolgovana vsota že presežala milijon dinarjev. Med šibeniškim prebivalstvom je to izzvalo veliko nezadovoljstvo. Zdej je v bolnišnici okrog 500 bolnikov, ki se bodo morali vsi podvreči stradalni kuri, ako šibeniški mesarji in trgovci ne spremene svojega sklepa, odnosno, ako se v pravem času ne najde kredit, ki bi trgovce zadovoljil.

• Pomemben izum ponarejevalca denarja. Petrinjski okrogno sodišče je nedavno obsodilo na dve leti in pol ječe Ivana Saviča, in sicer zaradi ponarejanja kovancev. Sovi je mehanik-samouk, ki se že leta bavi z raznimi izumi. Tako jem med drugim izumil bicikel, s katerim je mogoče premagati z lahko zelo hudo strmino. Da bi ta svoj izum še bolj izpopolnil, je prišel ponarejati dvajsetake. Pri tem pa ni uspel in so ga kmalu vtaknili za zapah. Sovi pa se še v zaporu bavi z raznimi izumi. Zdej dovršuje izum, ki ga bodo ponarejevalci kovancev gotovo sprejeli z mešanimi občutki. Sovi pravi, da je konstruiral zabojček, s pomočjo katerega bo mogoče za vsak kovanec ugotoviti, ali je pravi ali ponarejen. Novec je treba vtakniti v zabojček in ako bo ponarejen, ga bo pero vrglo ven, dočim bo pravi denar ostal v zabojčku. Princip izuma drži izumitelj v strogi tajnosti.

• Po 22 din kilogram so začeli prodajati sladkor nekateri trgovci v Travniku v Bosni, kljub temu, da je bila cena sladkorja na debelo za malenkost znižana. Oblasti so ukrenile potrebne korake.

Anekdota

Znani francoski pisatelj komedij Moliere je ležal bolan, vendar ni hotel poklicati zdravnika. Naposled mu je poslal zdravnika neki prijatelj. Sluga je Moliere naznanil prihod zdravnika. »Zdravnik?« je Moliere začudeno vprašal. »Recite, da sem bolan in da ne morem nikogar sprejeti.«

LJUBLJANA

1 Lep obisk na velesjemu. Prijetni jesenski dan na večerjani praznik je privabil v Ljubljano precejšnje število okoličanov, ki so si šli ogledati zanimivo kmetijsko razstavo na velesjemu. Pa tudi ljubljane ni bilo malo, ki so se spustili na ogled velesjemu, ki je bil včeraj tako živahen, kakor še noben dan to jesen. Posebno pozornost je vzbujal tudi živahen in zanimiv spored popoldanske prireditve varietete, ki so jo zasledovali številni gledalci z največjim veseljem. Če bo ostalo pri lepem vremenu, tedaj bodo zadnji dnevi ljubljanske velesjema privedli še mnogo novega občinstva na razstavo, ki je glede pomembnosti kmetijske razstave zares vredna podrobnega ogleda.

Velesjem ➡ **Lutz peči!**
1 Jezikovni tečaj Zveze akad. izobraženih žensk se bodo pričeli na učiteljski, Resheva cesta, v ponedeljek 18. septembra. Poučevala se bo angleščina, francščina in nemščina, ob zadostnem številu učenk tudi češčina, ruščina in italijanščina. Za vsak tečaj se plača mesečno 30 din. Vpisovanje bo v četrtek, 14. in v petek, 15. septembra ob pol 8 zvečer v I. nadstropju moškega učiteljskega Odbora.

Šolski razglas:
Državno priznano
Enoletno trgovsko učilišče
CHRISTOFOV UČNI ZAVOD
Ljubljana, Domobranska cesta 15
VPISOVANJE
se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne ob običajnih uradnih urah tudi na praznik in v nedeljo. — Šolsko leto se prične v torek, dne 12. septembra. Zavod je potrjen od ministrstva in ima pravico javnosti (veljavnost izprijel, rodbinske doklade, vozne olajšave) ter je organiziran kot redna enoletna trgovska šola. Šolnina je zmerna. **Največji zavod te vrste v naši državi!** Lastno novo moderno šolsko poslopje, edinstvena stopnišnica s 50 pisalnimi, računskimi stroji, učilnice za praktične pisarniške vaje, knjigovodske vaje, filmska predavanja i. t. d.

Pojasnila in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago.
1 V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.
1 Cesta dela so zadnje dni na nekaterih krajih Ljubljane nekoliko zastala zaradi pomanjkanja tehničnega osebja in delavstva ter tovornih avtomobilov in vozov, kar opažamo tudi pri raznih privatnih delih. Prav sedaj bi bili priče pri urejanjem Gajeve ulice in tudi hodniki na Starem trgu, po Florijanski ulici in Karlovski cesti bi bili priče na vrsto. Kar se tiče popolne ureditve Karlovske cesti zlasti pod nekdanjim Sammasovim in tudi pod Lazarinijevim posestvom, zadržujejo ureditev tudi pogajanja, vendar bo pa tudi hodnik na tej strani do zime gotovo urejen, da ne bo luž in blata. Ljubljanci so torej prišli, da nekoliko potpne s tlakovanim Masarykovo cesto in ob cerkvi sv. Petra, z zalivanjem kock z asfaltom na Celovški cesti in z deli, ker smo trdno prepričani, da bodo ta dela gotova vsaj do zime, če bo lepa jesen; več uvidenosti sosedov in lastnikov zemljišč ter dovolj kreditov. Ze v ponedeljek prično asfaltirati hodnike na Cankarjevem nabrežju ter po Mestnem in Starem trgu ter Florijanski ulici.

Lutz peči ➡ **velesjem!**
1 Za mestne reveže sta darovala ga. Lea in g. Alojzij Potočnik, Cesta 29, oktobra 9, 50 din v počastitev pok. ga. Line Legat, juvelir g. Ludvik Cerne, Wolfova ul. 3, je pa za revne v stari cukrarni daroval 200 din mesto venca na krsto g. Franca P. Zajca, prav tako je pa v počastitev pok. Franca Zajca daroval 100 din juvelir g. Josip Eberle s Tyrševa ceste 2. Mestno poglavarstvo izreko vsem darovalcem najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.
Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

1 Vlak ga je podrli. Ko se je v četrtek zvečer vračal na svoj dom 29-letni samski delavec Ant. Volčjak iz Ljubljane in šel čez železniški prelaz na Erjavčevi cesti, ga je mimohiteči vlak oplazil in ga razbil na drobne.

Jesenice
Kino Krekov dom predvaja v soboto 9. sept. ob pol 9 zvečer in v nedeljo 10. sept. ob 3 pop. in pol 9 zvečer film v francoskem jeziku »Dama iz Malake«. Pri vseh predstavah za dodatek poleg Foxovega tednika tudi barvani zabavni film.
Vincencijeva konferenca se zahvaljuje za dar 50 din, ki jih je poklonil Klub železničarjev JRZ namesto venca na krsto ponesrečenemu kurjaču Janezu Lavtarju.

Škocijan pri Turjaku
Dne 3. sept. je imela gasilska četa v Škocijani blagoslovitev nove motorne brizgalne. Ob tri četrt na deset se je pričel pomikati sprevod gasilcev z 10 kumi med aviranjem domače gošče proti župni cerkvi. Med kumi je bil tudi g. Maršič, okrajni načelnik Ljubljane - okolica, ki je zastopal g. ministra dr. Kreka, ter g. grof z gospo grofico s Turjaka. Kume je nagovoril z lepim govorom gasilec Martin Starec, nakar so jim izročili belo obloženo dekline šopke. Ko je domači g. župnik blagoslovil motoriko in opisal pomen blagoslovitve, je govoril g. okr. načelnik Maršič. Po blagoslovu se je razvila vrtna veselica brez plesa. Razpustitev časa je bilo na veselici najboljše razpoloženje. Udeležba je bila zelo velika.

Ogromen uspeh: Vsa Ljubljana uživa ob nesmrtni Joh. Strausovi muziki in prekras. petju Milice Korjus. Predstave danes ob 18, 19 in 21. uri

in vrgel po tleh. Pri padcu je dobil hude poškodbe po životu in obrazu ter so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

1 Po glavi je dobil v četrtek ponoči krojaški pomočnik Slavko Kovač iz Ljubljane. Napadel ga je neznanec in ga s trdim predmetom oplazil po glavi, tako da se je z globoko rano moral zateči v ljubljansko bolnišnico.

Radio Ljubljana
Sobota, 9. septembra: 12 Plošča za ploščo — pisana zmes, glasba vesela in pesnice vmes — 12.45 Poročila 13 Napovedi — 13.30 Plošča za ploščo — pisana zmes, glasba vesela in pesnice vmes — 14 Napovedi — 17 Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersson popotoval z divjimi gosmi. — Poves v nadaljevanjih b) Striček Matijček — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 O slutnjah (g. prof. dr. Emil Hrovat) — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura — 20 O zunanjih politiki (g. urednik dr. A. Kuhar) — 20.30 Po mejiški dolini. Večer z naše severne meje Beasedlo pripravil dr. France Sušnik, izvajajo člani rad. igr. družine, sodelujejo Fantje na vasi — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vcel konec tedna (Radijski orkester).

Lutz peči ➡ **Tebi!**
Drugi programi
Sobota, 9. sept. Belgrad: 20 Pisan večer — Zagreb: 20 Opera — Sofija: 20 Instrumentalni konz. — 20.50 Lahka gl. — Budimpešta: 19.25 Ork. konc. — 23 Plošče — Trst-Milan: 21 Ork. konc. — Rim-Bari: 21 Opera »Medusa« — Florencia: 20.30 Opereta — Beromünster: 20.10 Reportaža — 22.10 Plesna glasba — Sottens: 20.30 Ork. konc. — 20.50 Igra — 21.10 Ork. konc. — 21.35 Harmonika — 21.50 Ork. konc. — 22.30 Plesna gl. — Monte Ceneri: 20 Valčki — 20.30 Igra — 21.45 Plesna gl. — Strasbourg: 20 Harmonika — 20.30 Ork. koncert — 21.45 Čajkovskega skladbe — Pariz: 21.10 Ork. konc. — Lyon: 20.30 Vojaska godba — Toulouse: 20.15 Igra — 23 Plesna gl. — Bukarešta: 19.20 Ork. konc. — 20.30 Jazz — Luksemburg: 20.45 Ork. konc. — 22 Wagnerjev konc. — Horthy: 19.30 Plesna gl. — 21.30 Kabaret.

Lekarne
Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova 7.
Mestna zdravniška dežurna služba
Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote od 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytkova ulica 18, telefon št. 36-24.

Poziv našemu prebivalstvu
Belgrad, 8. sept. AA. V zadnjem času se pojavljajo pri nas v zvezi z zunanjimi dogodki raznorodne vesti, ki nimajo nobene podlage. Te vesti širijo nezvestnost ali zlohotno posamezniki, ki so popolnoma neobveščeni ali ki so pod vplivom neodgovornih činilcev, ki imajo interes na tem, da se širijo med ljudstvom netočna in nestvarna obvestila. S širjenjem takih vesti se spravlja ljudstvo v zmo in se bega, čemur se je treba v teh težkih časih izogibati. Zaradi tega se opozarja prebivalstvo, da takim vestem ne veruje in da njihovo razširjanje onemogoči ter prijavi oblastem.

MARIBOR
teh stavbiščih rastejo iz tal, kakor gobe po dežju. Nikamor pa ne krene gradbena delavnost na banovinski Pristavi, dasi predstavlja najlepša stavbišča za vile v Mariboru. Dosedaj sta pozidani na Pristavi šele dve vili, sedaj pa je izdalo mestno poglavarstvo gradbeno dovoljenje še za tretjo. Parcele so na tem področju očividno predrage, zato pa tudi ni interesov, ki bi tukaj kaj zidali.

Smrtna nesreča v kamnolomu
Maribor, 8. septembra.
V Ribnici na Pohorju se je pripetila včeraj strašna nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Delavec Alojzij Šušter je bil zaposlen pri nabijanju mine, ki pa je naenkrat eksplozirala ter ga strahovito razmezarila. Desno roko mu je popolnoma odtrgalo od telesa, v glavo pa ga je zadel debel kos kamna ter mu jo razbil. Smrtno ranjenega ponesrečenca so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati, ker je takoj po prevozu v bolnišnico umrl.

Vse za šolo v Cirilovi!
Velik interes za izvoz sadja — pa ni vagonov. Vojni dogodki so povsem ustavili tudi izvoz našega sadja. Sedaj pa so se zainteresirani iz Nemčije spet pojavili ter bi se izvoz še živahnejše razvijal — če bi bili na razpolago tovorni vagoni. Teh Nemčija nima na razpolago, ker je vse zaseženo za vojaške prevoze, naša država pa jih v Nemčijo ne more pošiljati, ker nima nobene garancije, da jih bo dobila nazaj.

Novo garažo in skladišče za mestno elektriško podjetje so začeli graditi na dvorišču mestne hiše v Frančiškanski ulici 1. Nova zgradba bo zelo prostorna in moderno urejena.

Na banovinski Pristavi se malo gradi. Včeraj smo poročali, da gradbena sezona v Mariboru še ni zaključena in da se bodo še letos začele graditi nekatere večje stanovanjske zgradbe. Tudi na Rosenbergovem posestvu je prodala mestna občina več stanovanjskih parcel, na katerih bodo zainteresirani še letos začeli graditi svoje vile, ki na

Najnovejša poročila

Vso noč poziva varšavski radio državljane na borbo

Ob dveh zjutraj dne 9. septembra varšavski radio še zanika, da bi bila Varšava zasedena

Varšava, 9. septembra. c. Varšavska radijska postaja št. I. in II. sta ob enih zjutraj (ob dveh zjutraj poljskega časa) oddali naslednji poseben poziv:

Nemške radijske postaje objavljajo na Poljake poseben proglas, v katerem pravijo, da so Nemci s svojimi oklopnimi avtomobili vdrl v Varšavo ob 17.15 dne 8. septembra in da se bližajo nove nemške čete od zapada. Proglas pravi, da se nemška vojska ne bori proti poljskemu narodu, ki se naj ne upira, ker si bo s tem prihranilo velike žrtve.

Zasedba poljske prestolnice bi se tako v redu izvršila. Kar dela sedaj Poljska, je samo v korist Angliji.

Drugi proglas obvešča poljsko prebivalstvo, da so poljske armade razbite in da je polovica poljske vojske ujeta.

Poljaki se v redu umikajo

Sedanja suša lajša prodiranje Nemcev

Bruselj, 8. septembra. AA. Reuter. Po obvestilih, ki prihajajo v Bruselj od belgijskih in nizozemskih dopisnikov kakor tudi iz drugih virov, nadaljuje poljska vojska svoj strateški umik z mojstrsko točnostjo. Nevtralni vojni opazovalci na Poljskem so opazili, da Poljaki ne morejo začeti bitke z znatno močnejšim sovražnikom na fronti 2500 km in da zaradi tega zmanjšujejo dolžino fronte. Pri vsem tem poljski vojski pričakujejo, da bo maršal Rydz Smigly v kratkem zapovedal »stoj« in da objavi, da je prišel trenutek, da se Poljaki utrdijo v jarkih in da svoje polo-

Poljska vlada, ki je zbežala v Lublin, hoče uiti za mejo v tujino. Vse poljsko bogastvo imajo Nemci že v svojih rokah. Poljsko vrhovno poveljstvo je izgubilo upanje v zmago.

Zato opozarja nemško poveljstvo Poljake, da bo druga Poljska vstala, če vržejo Poljaki vlado, ki jih je izdala.

To posebno obvestilo so dajale radijske postaje Varšava I. in II. in Lvov ter Poznanj.

Napovedovalec je nato zavrnil vse te trditve in pozval vse, da naj se drže navodil obrambnega odbora. Vsi naj gredo v borbo do zadnje kaplje krvi!

Radio je vso noč oddajal Chopinove skladbe, med temi tudi slavno »Žalno koračnico«, prav tako pa je oddajal tudi Saint Saensov »Ples mrtvakov«.

že ohranijo. Vesti tako iz Poljske kakor iz Berlina potrjujejo, da se Poljaki umikajo brez zmešnjave ali izgub in da je morala vojska na visoki stopnji. Tudi nemška uradna poročila priznavajo junaštvo Poljakov. Poljski častniki vedo, da ima maršal Rydz Smigly veliko skušen glede bojevanja te vrste, ker se je leta 1920 postavil proti boljševikom, potem ko je s svojimi divizijami izvedel umik iz Kijeva za skoraj 1000 km, preden se je obrnil ter zmagal.

V toku sedanjih borb na Poljskem ni prišlo niti do ene pomembnejše bitke ter se naglašajo majhno število vojakov, ki so jih Nemci ujeli ter majhno število topov, ki so jih Nemci zaplenili. To dokazuje uspešnost načrta poljskega generalisima. Glavne poljske čete še niso, kakor se izve, stopile v borbo in tudi ni bilo še slišati o malih oklopnih avtomobilih, ki jih ima Poljska več tisoč. Nemci napredujejo sedaj na ozemlju, ki je ravno kakor biljardna miza, pomaga pa jim v množičnem sedanju suša. Jesensko vreme ter sprememba ozemlja bo vplivala na nadaljnjo bojevanje ter se računa, da se bo uspešnost nemških motoriziranih enic zelo spremenila. Poljski vojaški krogi izjavljajo, da so Nemci optimisti, ker še ne vedo, proti komu se borijo.

Ob 22. uri:

Obrambni odbor še brani Varšavo

Varšava, 8. septembra. c. Nocoj je varšavski radio ves večer pozno v noč še dajal obvestila poljskega vrhovnega poveljstva. Zato bo najbrž še prežgajna vest iz nemških virov, da so nemške čete vkorakale v Varšavo.

Tako je bil nocoj po varšavskem radiu prečitani proglas obrambnega odbora, ki mu je maršal Rydz Smigly izročil obrambo prestolnice. V proglasu obvešča odbor meščane, da bo maršal Rydz Smigly kmalu zaklical: »Dovolj! Niti pedi dalje!« Če bo tedaj sovražnik še prodiral naprej, tedaj bo to znak, da se je zadnji poljski vojak zdobil pod kolesem nemških tankov.

Ta proglas je bil prečitani nocoj ob 22. uri in napovedovalec ga je zaključil z besedami: Govorimo iz Varšave po poljskem radiu. Če se ne bi več oglašili, tedaj vedite, da nam je granata ali bomba razbila aparat! Javljali se vam bomo na drug način! Nato so oddajali poljsko himno.

Poslednje francosko vojno poročilo

Pariz, 8. septembra. c. Nocoj ob 21.30 je bilo objavljeno naslednje vojno poročilo:

Krajevno prodiranje naših čet se nadaljuje. Povsod, kjer se sovražnik umika, razdira svoje utrdbe in mi prihajamo tako na polja, polna min.

Naše letalstvo nadaljuje z izvidniškimi poleti. Na morju nadaljujejo vojne ladje s svojo službo. Angleške in francoske pomorske in letalske sile tesno sodelujejo, da bi zaščitile prometne zveze na morju.

Podpora rodbinam mobiliziranih

Pariz, 8. septembra. AA. Stefani: Uradni list objavlja uredbu z zakonsko močjo o kreditu 3 milijard frankov za podporo rodbinam, katerih poglavarji ali člani so bili mobilizirani.

Ladje tonejo

Amsterdam, 8. septembra. AA. DNB. Nizozemski minonosec »Vilem van der Zeen« je naletel pri Helderju na mino ter bil popolnoma uničen. Od 51 članov posadke je našlo smrt pri tem 23, 8 je težko ranjenih, gotovo število pa se pogreša.

Iz predsedstva vlade

Belgrad, 8. septembra. AA. Predsednik ministrskega sveta Dragiša Cvetković nekoliko dni ne bo sprejemal strank. (Iz kabineta ministrskega sveta.)

VELIKI VALČEK

Filmska umetnica, kakršno Ljubljana še ni videla doslej! Luise Rainer, Fernand Gravel in Poljakinja kolaritarka Milica Korjus
KINO UNION, telet. 22-21